

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ**

**İMAM HATİP LİSELERİNDE GÖREV YAPAN YÖNETİCİ
VE ÖĞRETMENLERİN OKUL KÜLTÜRÜ ALGISI**

Hasan ARTUN

Denizli - 2022

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ**

**İMAM HATİP LİSELERİNDE GÖREV YAPAN YÖNETİCİ VE
ÖĞRETMENLERİN OKUL KÜLTÜRÜ ALGISI**

Hasan ARTUN

Danışman

TEŞEKKÜR

Öncelikle yüksek lisan eğitimi süresince bizlere akademik bilgi yanında, olayları farklı şekilde düşünmeyi ve yorumlamayı öğreten, bakış açımızı geliştiren, ufkumuzu açan ve en önemlisi doğru cevaplar için doğru sorular sormayı gösteren değerli akademisyen hocalarıma,

Bu araştırma süresince bana danışmanlık yapan, rehberlik eden ve yol gösteren sayın hocama,

Yaptığım çalışma süresince görev yaptığım okulda bana destek olan okul yönetimindeki mesai arkadaşlarıma,

Yaptığım araştırmada anket uygulaması sırasında düşüncelerini esirgemeyen, bıkmadan anket sorularına cevap veren ve doğru sonuçların çıkmasına yardımcı olan öğretmen ve idareci arkadaşlarıma,

Kocatepe Üniversitesi Kimya Bölümünde yapmakta olduğum eğitimimde çalışma süresince yoğunluğumu görerek benim için en uygun ve verimli eğitim ortamı sağlayan değerli akademisyen hocalarıma,

Hayatım boyunca bana destek veren ve her zaman yanımda olan kıymetlilerim değerli aileme,

Hayatımın en güzel tarafı olan ve hayatıma anlam katan evlatlarım Mehmet Ali ARTUN ve Kerem Aydın ARTUN 'a

Hayatıma girerek her zaman desteğini ilgisini gördüğüm, yüksek lisans eğitimim sırasında sınıf arkadaşlığı da yaptığım, bana çalışmamda en büyük desteği veren sevgili eşim Meryem ARTUN 'a

Sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Hasan ARTUN

ETİK BEYANNAMESİ

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi; görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu; başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu; atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi; kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı; bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

Hasan ARTUN

ÖZET

İmam Hatip Liselerinde Görev Yapan Yönetici ve Öğretmenlerin Okul Kültürü Algısı

ARTUN, Hasan

Tezsiz Yüksek Lisans Projesi, Eğitim Bilimleri ABD,

Eğitim Yönetimi Bilim Dalı

Proje Danışmanı:

Haziran 2022, 57 sayfa

Araştırmanın amacı; imam hatip liselerinde görev yapan yönetici ve öğretmenlerin okul kültürü algılarını alt boyutlara göre incelemek ve imam hatip liselerinde görev yapan öğretmenlerin okul kültürü algı düzeylerinin cinsiyet, öğrenim durumu, mesleki kıdem, branş, okulda çalışma yılı ve okul türü değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek, ortaya çıkan bulgular doğrultusunda önerilerde bulunmaktır. Araştırmanın evreni 2021-2022 eğitim öğretim yılında Afyonkarahisar il merkezindeki imam hatip liselerinde görev yapan yönetici ve öğretmenlerden oluşmaktadır. Örneklem büyüklüğü 130 öğretmen ve yöneticiden oluşmaktadır. Veri toplama aracı “kişisel bilgi formu” ve “okul kültürü ölçeği” olmak üzere iki bölümden oluşmuştur. Toplanan verilerin analizinde jamovi 1.8 programı kullanılmıştır. Verilerin analizi için kullanılan yöntemler t-testi, Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve betimsel istatistik yöntemlerinden oluşmaktadır. İmam hatip liselerinde görev yapan yönetici ve öğretmenlerin alt boyutlara göre okul kültürü algı düzeyleri incelenmiş ve yöneticilerde en düşük algı düzeyinin “aile ve çevre katılımı” alt boyutuna, öğretmenlerde en düşük algı düzeyinin “yüksek akademik beklentiler” alt boyutuna ait olduğu belirlenmiştir. Yöneticilerde en yüksek algı düzeyi “hedeflerin açıklığı” ve “paydaş dayanışması” alt boyutlarında iken öğretmenlerde en yüksek algı düzeyi “hedeflerin açıklığı” alt boyutuna ait olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada imam hatip liselerinde görev yapan öğretmenlerin okul kültürü algısının cinsiyet, öğrenim durumu, mesleki kıdem, branş, okulda çalıştığı süre değişkenlerine göre farklılık göstermediği ancak öğrenim durumu “hedeflerin açıklığı”, “aile ve çevre katılımı” alt boyutları ve okul kültürü değişkenine göre anlamlı bir fark oluşturduğu bulgularına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: imam hatip liseleri, okul kültürü, öğretmen

İÇİNDEKİLER

TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJE ONAY FORMU	iii
TEŞEKKÜR.....	iv
ETİK BEYANNAMESİ	v
ÖZET	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ.....	x

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.1.1. Problem Cümlesi.....	2
1.1.2. Alt Problemler.....	2
1.2. Araştırmanın Amacı.....	2
1.3. Araştırmanın Önemi	3
1.4. Varsayımlar.....	4
1.5. Sınırlılıklar	4
1.6. Tanımlar.....	4

İKİNCİ BÖLÜM

2. KURAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	5
2.1. Kültür Kavramı	5
2.1.1. Kültürün Özellikleri.....	5
2.1.2. Kültürün Tarihçesi	5
2.1.3. Kültürün Ögeleri	5
2.2. Örgüt Kültürü	5
2.2.1. Örgüt Kültürünün Önemi.....	6
2.2.2. Örgüt Kültürünün Modelleri	6
2.2.3. Örgüt Kültürünün Özellikleri.....	6
2.2.4 Örgüt Kültürünün Boyutları.....	6
2.2.4.1. Yüksek Akademik Beklentiler	7
2.2.4.2. Hedeflerin Açıklığı	7
2.2.4.3. Mesleki Topluluk.....	8

2.2.4.4. Aile ve Çevre Katılımı	8
2.2.4.5. Paydaş ve Dayanışma	9
2.2.4.6. Yenilikler İçin Okul Desteği	9
2.3. Okul Kültürü	10
2.3.1. Okul Kültürünün Temelleri	10
2.3.2. Okul Kültürünün Önemi	11
2.3.3. Okul Kültürünün Tanıtımı	12
2.3.4. Okul Kültürünün Değiştirilmesi	13
2.4 İmam Hatip Liseleri	13
2.4.1. İmam Hatip Liseleri Önemi ve Tarihçesi	13
2.4.2. İmam Hatip Liselerinin Önemi	15
2.4.3 Afyonkarahisar İli Merkez İlçesinde Bulunan İmam Hatip Liseleri	16
2.4.3.1. Afyonkarahisar Hattat Ahmet Karahisari Anadolu İmam Hatip Lisesi.....	16
2.4.3.2. Afyonkarahisar Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi	16
2.4.3.3. Afyonkarahisar TOBB Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi.....	16
2.4.3.4. Anadolu İmam Hatip Lisesi	17
2.4.3.5. Hacı Sultan Hüsnü Ulu Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi	17
2.5. Okul Kültürü Üzerine Yapılan Çalışmalar	17

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM	19
3.1. Araştırmanın Modeli.....	19
3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklem	19
3.3. Veri Toplama Aracı	20
3.4. Veri Toplama Aracının Uygulanması	20
3.5. Verilerin Analizi	23

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR VE YORUMLAR	25
4.1. İmam Hatip Liselerinde Görev Yapan Yönetici ve Öğretmenlerin Okul Kültürü Algı Düzeylerinin Alt Boyutlara Göre İncelenmesi	25
4.2. İmam Hatip Liselerinde Görev Yapan Öğretmenlerin Okul Kültürü Algı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi.....	26
4.2.1. Cinsiyete Göre İncelenmesi	26

4.2.2. Öğrenim Durumuna Göre İncelenmesi.....	27
4.2.3. Mesleki Kıdeme Göre İncelenmesi.....	28
4.2.4. Branşa Göre İncelenmesi	29
4.2.5. Okulda Çalışılan Yıla Göre İncelenmesi	30
4.2.6. Okul Türüne Göre İncelenmesi.....	30

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	32
5.1. Tartışma ve Sonuçlar	32
5.2. Öneriler	32
KAYNAKLAR	34
EKLER	38
ÖZGEÇMİŞ	47

TABLolar LİSTESİ

Tablo 3.1. Öğretmenlerin Değişkenlere Göre Dağılımı	20
Tablo 3.2. Okul Kültürü Ölçeği Alt Boyutları	21
Tablo 3.3. Cronbach Alpha Güvenirlik Katsayısı Sonuçları	22
Tablo 3.4. Ayırt Edicilik İndeksi	22
Tablo 3.5. Okul Kültürü Ölçeği ve Faktörlerinin Çarpıklık (Skewness) ve Basıklık (Kurtosis) Analizi	23
Tablo 4.1. İmam Hatip Liselerinde Görev Yapan Öğretmenlerin ve Yöneticilerin Okul Kültürü Algı Düzeylerinin Alt Boyutlara Göre Analizi	25
Tablo 4.2. İmam Hatip Liselerinde Görev Yapan Öğretmenlerin Okul Kültürü Algısının Cinsiyete Göre Analizi	26
Tablo 4.3. İmam Hatip Liselerinde Görev Yapan Öğretmenlerin Okul Kültürü Algısının Öğrenim Durumuna Göre Analizi	27
Tablo 4.4. İmam Hatip Liselerinde Görev Yapan Öğretmenlerin Okul Kültürü Algısının Mesleki Kıdeme Göre Analizi	28
Tablo 4.5. İmam Hatip Liselerinde Görev Yapan Öğretmenlerin Okul Kültürü Algısının Branşa Göre Analizi	29
Tablo 4.6. İmam Hatip Liselerinde Görev Yapan Öğretmenlerin Okul Kültürü Algısının Okulda Çalışılan Yıla Göre Analizi	30
Tablo 4.7. İmam Hatip Liselerinde Görev Yapan Öğretmenlerin Okul Kültürü Algısının Okul Türüne Göre Analizi	31

BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ

İmam Hatip Liseleri kurulduğu günden mi geri manevi ve müspet ilimlerle öğrenci yetiştirmeyi planlamıştır. Günümüzde ise manevi ve müspet ilimlerle donanmış, çağın getirdiği teknolojiye bilim ve fenni iyi şekilde özümseyen, yeniliklere açık ve ayrıca kültürüne tarihine bağlı öğrenci yetiştirmeyi hedefleyen kurumlar olmuştur. Bir kurumun kimliğini ise o kurumun kültürü belirler. Kurum kültürü kurumun geleneklerini amaçlarını hedeflerini sorunlara yaklaşımını kişiler arasındaki iletişimi hatta ders işleyiş yöntemlerini belirleyen olgudur. Ülkemizde böyle köklü bir geçmişi olan imam hatip okullarını kurum kültürü belirlemek için çok fazla çalışma yapılmadı gördüm. Bu sebeple tarihimizde kültürümüzde milli eğitimimizin için de bu kadar önemli bir yer tutar bu okullarımızda kurum kültürü tespit etmek için bir çalışma yapmak istedim. Araştırmam giriş kavramsal çerçeve bulgular yorumlar ve öneriler bölümlerinden oluşacaktır. Tespit edilen ölçme aracı bu kurumlarda görev yapan öğretmenlere uygulanacak ve kurumlarda görev yapan en yüksek sayıda kişiye ulaşılması hedeflenecektir. Uygulanacak olan anketler dijital ortamda hazırlanarak bilgilerin doğrudan işlenebilmesi sağlanacak, ayrıca veri aktarımı sırasında oluşabilecek kişiden kaynaklanan hatalardan biri engellenecektir.

Bu bölümünde problem durumu, çalışmanın amacı ve önemine değinilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Okul kültürü çalışmaları ülkemizde uzun zamandır yapılmaktadır fakat diğer alanlar değerler kadar çok fazla araştırılmadığı gözlenmiştir. Osmanlı döneminden itibaren bir geçmişi bulunan bu kurumların toplumumuz içindeki yeri düşünülerek problem cümlesi hazırlanmıştır. Hele ki belirli bir dönemden geçerek günümüze ulaşan İmam Hatip okullarında özellikle imam hatip liselerinde bu tür çalışmaların çok fazla yapılmadığı ve incelenmediği görülmüştür.

Kültür, okuldaki bireyler ve paydaşların paylaştıkları inanç, değerler, tutum ve saygılılar diyebiliriz. Bu saygılılar bilinçli olmakla beraber, bilinçsiz bir şekilde de gelişebilir (Balcı, 2001, s.177). Ayrıca örgüt kültürü “Birimleri bir arada tutan ve onlara ayırt edici bir kimlik kazandıran paylaşılan yönelimler sistemidir.” (Hoy & Miskel, 2015, s.165) şeklinde de tanımlanmıştır. Toplum içindeki kabullerin belirlendiği kültür kavramı okullarda da tüm değer, tutum ve inançları içinde barındıracağı için mevcut ortamın verimi hatta işlevselliğini bile etkilemektedir.

Tüm unsurlar üst üste koyularak düşünüldüğünde özellikle ülkemizde önemli bir yeri ve toplum kültürü bakımından önemli yeri olan imam hatip liselerinin yöneticileri ve öğretmenlerinin bakış açısı önemlidir. Bu sebeplerle eğitimde önemli bir yer tutan imam hatip okullarını okul kültür algısının ne şekilde geliştiği ve ortaya çıktı projemizin problemi olmuştur.

1.1.1. Problem Cümlesi

Projenin problem cümlesi “İmam hatip liselerinde görevli öğretmen ve yöneticilerin okul kültürü ile ilgili algıları nasıldır?” şeklindedir. Yapılan tüm çalışmalar bu problem cümlesinin tanımlanması için alt ve üst boyutlarını kapsayacak şekildedir.

1.1.2. Alt Problemler

Bu araştırmanın amacı meslek liselerindeki öğretmenlerin okul kültürüne yönelik algılarını incelemektir. Ayrıca şu alt amaçlara yanıt aramaktır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki soruların yanıtları aranmıştır;

- İmam hatip liselerinde görevli öğretmen ve yöneticileri okul kültürü ile ilgili algıları nasıldır?
- İmam hatip liselerinde görev yapan öğretmenlerin okul kültürünü algılama düzeyleri cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?
- İmam hatip liselerinde görev yapan öğretmenlerin okul kültürünü algılama düzeyleri öğrenim durumuna göre farklılaşmakta mıdır?
- İmam hatip liselerinde görev yapan öğretmenlerin okul kültürünü algılama düzeyleri mesleki kıdeme göre farklılaşmakta mıdır?
- İmam hatip liselerinde görev yapan öğretmenlerin okul kültürünü algılama düzeyleri branşa göre farklılaşmakta mıdır?
- İmam hatip liselerinde görev yapan öğretmenlerin okul kültürünü algılama düzeyleri okulda çalışılan yıla göre farklılaşmakta mıdır?
- İmam hatip liselerinde görev yapan öğretmenlerin okul kültürünü algılama düzeyleri okul türüne göre farklılaşmakta mıdır?

1.2. Araştırmanın Amacı

Okul kültürü ile ilgili yapılan çalışmalarda imam hatip liseleri ile ilgili çok fazla çalışma yapılmaması sebebiyle yüzyılı aşkın bir süredir ülkemizde bulunan bu kurumların nasıl bir okul kültürü oluşturduğu, bu oluşan okul kültürünün nasıl algılandığı, ayrıca

çeşitli faktörlere göre farklılıklar gösterip göstermediği tespit edilmeye çalışılmıştır, ortaya çıkan bulgular doğrultusunda bazı yeni öneriler ve hedefler geliştirmek amaçlanmıştır. Bu kurumlarda görev yapan öğretmen ve yöneticilerin okul kültürü algıları çeşitli faktörlere göre farklılıklar gösterip göstermediği anlaşılmaya çalışılmıştır. İmam hatip liselerinde görev yapan yönetici ve öğretmenlerin okul kültürüne karşı algılarını nelerin etkilediği ve varsa bu konularda neler yapılabileceği hedeflenmiştir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Eğitim sistemimizde önemli yer tutar İmam Hatip liselerinin bu yapılan çalışma ile ortaya çıkacak okul kültürü tespitlerini ne yapılacak önerileri bu okulların gelişimine dolayısıyla Türk eğitim sistemine önemli katkılar sağlaması hedeflenmektedir bu sebep ile bu yapılan çalışma eğitim sistemine hem de okul kültürü alanındaki çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Eğitim kalkınma sürecinde ihtiyaç duyulan nitelik yanında ayrıca nicelikte işgücü sağlar. Bilgi yayma fonksiyonu ve üretme ile modernize olmuş üretim teknolojilerin takip edilmesine olanak verir. Ayrıca bunların geliştirilmesine ve üretim sürecine aktarılmasında etkili olur. Eğitim sayesinde ülkenin kalkınması için gerekli olan nicelikte ve nitelik beşerî sermaye yetişir (Çalışkan, Karabacak ve Meçik, 2013, s.29-48). Bu bakımdan eğitim, toplumların her yönden ilerlemesinde önemli bir noktadır. Özetlersek, bir ülkenin gelişmişliği, o ülkede yaşayan insanların sürekli ve iyi bir eğitim almalarına ve bu edindikleri beceriler ve bilgilerle ekonomik büyümeye yapabilecekleri katkıya ve hizmete bağlıdır (Çakmak, 2008, s.33-41).

Bir kurumda paylaşılan değerler, normlar, ideolojiler, duygular, ritüeller, kuralları örgüt kültürü olarak tanımlayabiliriz (Lunenburg & Ornstein, 2013, s.54-55). Tanımlı işlevleri olan okul kültürü ait olduğu okula has olmakla birlikte okula bir kişilik kazandırır. Okul kültürü çalışanların, personelin, velinin, öğrencinin kısaca okulun tüm paydaşlarının davranışlarını biçimlendirir. (Yıldırım, 2015, s.5-6). Örgüt kültürü kurumdaki bireylerin davranışlarından tavırlarına, yönetimsel sürece yaklaşımlarına, iletişime hatta motivasyona kadar birçok alanda etkilidir (Lunenburg & Ornstein, 2013, s.62). Kurumlarda bireyler ortak davranış, amaçlar, değerler çevresinde toplanır ve birlikte hareket ederler.

Toplumumuza ve geçmişten günümüze kadar uzanan belirli bir kültürel alt yapısı olan imam hatip liselerinin bakış açısını, içerisinde barındırdığı okul kültürü algısının ne şekilde şekillendirdiğinin çeşitli faktörler ele alınarak, daha sonra yapılacak olan çalışmalara ışık tutmak oldukça önemlidir.

1.4. Varsayımlar

- Araştırmaya katılan öğretmen ve yöneticiler gerçek duygu ve düşüncelerini yansıtmaktadırlar.
- Araştırmaya katılan ve bu okullarda görev yapan öğretmen ve yöneticiler buldukları ortamı değerlendirebilecek kapasitede beceride kişilerdir.
- Okul kültürü yaşamış olduğumuz toplum içerisinde toplumun kültür değerlerinden biridir ve bir alt kültürdür.

1.5. Sınırlılıklar

- Araştırma bireylere verilen bilgi formları ve okul kültürünü değerlendiren okul kültürü ölçeği formunda sorulmuş olan sorular ile sınırlıdır
- Araştırma diğer il ve ilçelere ulaşma güçlüğü sebebiyle çalışmanın yapıldığı 2021-2022 eğitim öğretim yılında Afyonkarahisar il merkezinde bulunan imam hatip liseleri öğretmen ve yöneticileri ile sınırlı tutulmuştur.
- Çevre faktörleri veli profilleri eğitim öğretimi etkileyen diğer faktörler ile okulların fiziki yapıları öğretmen ve öğrencilerin velilerin profillerinden kaynaklanan değişkenler araştırmaya dahil edilmemiştir.

1.6. Tanımlar

Öğretmen: Afyonkarahisar ili Merkez ilçesinde resmi imam hatip liselerinde öğretmen unvan ve göreviyle çalışanlardır.

Okul Yöneticileri: Afyonkarahisar ili Merkez ilçesinde resmi imam hatip liselerinde okul müdürü, müdür başyardımcısı veya müdür yardımcısı unvan ve göreviyle çalışanlardır.

Kültür: “Tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere iletmede kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünü, hars, ekin” (TDK) dur.

Öğrenci: İmam hatip liselerinde eğitim öğretimine devam etmekte olan örgün eğitim içindeki lise çağındaki gençleri ifade etmektedir.

Veli: İmam hatip liselerinde öğrenim gören öğrencilerin okul ile ilgili iş ve işlemlerinden birinci derecede sorumlu, büyük ihtimalle ebeveynleri, birinci dereceden akrabaları veya yasal yetkili sorumlularını ifade etmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Kültür Kavramı

Kültür Geçmişten Geleceğe ışık tutar ve değerlerin anlatımını aktarımını kolaylaştırır (Güvenç,1984; Köse ve Ünal,2003). Kültür ilimizde tutup gözümüzle görebileceğimiz bir kavram değil soyut bir kavramdır tarihimizde birliktedir toplumumuzun içindedir toplumun bütünleştirir ve devamlılık gösterir (Köse ve Ünal,2003). Kültür İnsanlar tarafından paylaşılan onların algılarını duygularını şekillendiren inanç ve değerlerini anlamalarını sağlayan onlarla bütün olmalarını sağlayan bir olgudur (Keskin, Günsel ve Eren, 2004, s.309).

2.1.1. Kültürün Özellikleri

Kültürün üzerinde bulunan bazı özellikler vardır kültür hakkında bazı değerlere varabilmek için bu özellikleri bilmek gerekir. Kültür halkın yaşam şeklidir. Kültür daha önceden öğrenilmiştir. Kültür buna dahil olan kişiler arasında aktarılmaktadır. Kültür sosyal bir birikimdir. Kültür insanlara haz sağlar. Kültür içinde geçmişi Barındırır ve süreklidir. Kültür insanları birleştirir. (Gürçay, 1994; Kırel, 1989; Güvenç, 1989; Odabaşı, 1986; Unutkan, 1995; Tınar, 1990; Erdoğan, 1994).

2.1.2. Kültürün Tarihçesi

Kültür kelimesinin 17. yüzyılda Fransa'da ortaya çıktığı düşünülmektedir “cultura” olarak söylemiştir. Daha sonra 1793 te Alman dil sözlüğü ne “cultur” olarak geçmiştir. Daha Sonraları Graham Wallas 1914'te yazmış olduğu kitabında “sosyal miras” kelimesini kullanmıştır. (Doğan, 2012)

2.1.3. Kültürün Öğeleri

Kültürün incelenmesi için Kültürü oluşturan farklı gösterecek alt gruplara ihtiyaç vardır Bu gruplar yedi başlık altında toplanabilir. (Doğan, 2012). Bunlar sırayla değerler, inançlar, tutumlar, normlar, semboller, mitler ve törenler olarak sıralanabilir.

2.2. Örgüt Kültürü

Kültür çok geniş bir kavram olduğu için çok fazla tanımı vardır. Bu sebeple anlaşılması zor bir kavramdır. Kroeber ve Kluckhohn (1952), Yayınlamış oldukları antolojide 164 farklı tanım derler işlerdir. Örgüt kültürü ise Belirli bir amaç için oluşturulmuş kurum

kuruluş veya işletmeler ile tüzel kişiliklerin devam eden özelliklerini belirler. Kültürün temel çekirdeği tarihsel türetilmiş fikirlerden Olabileceği gibi yaşanmış Eylem ürünleri diye düşünülebilir (Yanchuk, 2014). Yıl başka tanımında kültür 4 madde olarak anlatılmıştır. Bir toplumun ya da toplumların birikimli uygarlığı, bir toplumun ta kendisi, sosyal süreçlerin bileşkesi ve insanın toplum teorisi Güvenç (1994).

2.2.1. Örgüt Kültürünün Önemi

Örgüt hedeflerinin hayata geçmesi için yönetim uygulamalarında kişisel ve toplumsal durumlar esas alınmalıdır örgütsel istikrar ve tutumu yorumlamak için ise örgüt kültür kavramı iyice anlaşılmalıdır (Terzi, 2000). Her örgüt kendi kültürünü oluşturur aynı zamanda örgütler bir hizmet verir veya üretim yaparken aynı zamanda değer üretirler (Türk, 2007).. Baskın ve genel değerlerden ortaya çıkan üyelerine kavramlarla yansıyan çizgilerden meydana gelen bir sistemi örgüt kültürü olarak ele alabiliriz.

2.2.2. Örgüt Kültürünün Modelleri

Çok fazla örgüt kültürü tanımının yanında kişilere göre oluşturulmuş çok farklı örgüt kültürü modelleri vardır Bunları kısaca ifade edecek olursak; Cameron ve Quinn'in Örgüt Kültürü Modeli, Deal ve Kennedy'nin Örgüt Kültürü Modeli, Harrison ve Handy'nin Örgüt Kültürü Modeli, Hofstede'nin Kültürü Modelleri, Kilmann'ın Örgüt Kültürü Modeli, Parson'un Örgüt Kültürü Modeli, Peters ve Waterman'ın Örgüt Kültürü Modeli, Schneider'in Örgüt Kültürü Modeli, Pheysey'in Örgüt Kültürü, Miles ve Snow'un Örgüt Kültürü Modeli, Ouchi'nin Z Tipi Örgüt Kültürü Modeli söylenebilir Yiyit, (2017).

2.2.3. Örgüt Kültürünün Öğeleri

Örgüt Kültürü oluşturan öğeler incelendiğinde bilim adamları da ortak bir görüşe var olmamıştır Dün k semboller ve törenler gibi objektif ve sübjektif olarak ikiye ayırmıştır Soner değerler sayılılar bir gözlenen davranışlar olmak üzere üç ayırmıştır Kozlu ise Lider Kahraman temel değerler hikâye ve efsaneler olmak üzere 3 ögede incelemiştir. Aynı zamanda Calori ve Sarnin öğeleri Temel sayılılar ve ortaya çıkan görünümeler olmak üzere 2 boyutlu açıklamıştır. (Köse ve Ünal, 2003, s.17-22).

2.2.4. Örgüt Kültürünün Boyutları

Örgüt kültürünün boyutlarını anlamak için yapılan çalışmalarda örgüt kültürünün boyutlarını hareketten yana olma düzeyi, belirsizliği yönetme şekli, girişimcilik düzeyi,

müşterilere yakınlık düzeyi, değerler aracılığıyla yönetim anlayışı, kontrol biçimi ve örgütsel yapının sadeliği gibi yedi boyuta ayırdıkları ve bu şekilde anlamlandırmaya çalıştıkları görülmüştür.

Her okulun kendine has bir kimliği vardır Bunun sebebi okulun içinde bulunduğu şartlara uygun olarak öğretmen yapısına uygun olarak yönetici yönetimi uygun olarak oluşturduğu kültürdür bu kültürü daha iyi anlayabilmek için bunu oluşturan alt boyutlarına bakmak gerekir (Öztürk, 2015, s.30). Literatür taraması yapıldığında araştırmacıları bu alt boyutları farklı şekillerde ele aldıkları gözlenmektedir (Terzi, 2005, s.425). Bunlardan bazılarını Bürokratik kültür görev kültürü destek kültürü ve başarı kültürü olarak yazabiliriz.

2.2.4.1. Yüksek akademik beklentiler. Gençler üzerinde yapılan araştırmalarda ebeveynlerin okula olan ilgilerinin öğrenciye olumlu yönde etki ettiğini, bununda akademik başarıyı artırdığı görülmüştür. Anne ve babaların okula karşı olan ilgilerinin ilkökul ortaokul ve lise çağlarında farklılık gösterdiğini belirtmişlerdir. En yoğun ilginin ilkökulda olduğunu bunun zaman içerisinde azalarak lise çağındaki diğer çağlara göre en az düzeyde olduğunu söylemişlerdir (Singh ve diğerleri, 1995). Hem okul içerisinde öğretmenler tarafından öğrencilere uygulanan hem de ebeveynler tarafından ortaya koyulan yüksek akademik beklentilerin öğrencinin motivasyonu ve başarısı yönünde etki ettiği görülmüştür. Özellikle ebeveynlerin zorla araya girme veya kontrol etmeyi hedeflemeyen davranışların başarıları daha da artırdığı anlaşılmıştır.

2.2.4.2. Hedeflerin Açıklığı. Kurumlarda performans beklentisi ve amaçların apaçık ortada olma derecesini göstermektedir. Hedefe ulaşmaya çalışanlar, üstlendikleri görev ve amaç ile nereye varmaya çalışıldığının bilincinde olurlar. Bu sayede sadece motive olmazlar hedeflerine ulaşmak için atmaları gereken adımların amaç ve gayelerini de anlayabilirler. Tüm bu açıklık aynı zamanda kişinin hedef koyanlara karşı empati yapabilmesine de yardımcı olacaktır. Ayrıca misyon ve vizyonunda anlam kazanmasını sağlar (Van der Post vd).

Profesyonel Öğretmen Davranışları: Derslerde ve okullarda teknik alt yapının gelişmesi, medya yapılarının ortaya çıkması gibi olgular öğretmenlerin de kaçınılmaz olarak bir değişime gitmelerine sebep vermektedir. Öğretmenlerin sahip olduğu rollerde de farklılıklar oluşmaktadır (Bauer, 1998). Öğretmenlerin asli görevi eğitim içerisindeki zamanını en verimli ve uygun şekilde elinde bulunan imkanları maksimum düzeyde

kullanarak öğrenci üzerinde davranışsal ve bilişsel düzeyde olumlu değişiklikler yapmasıdır. Tüm bunları yaparken müfredatın belirlediği sınırlar içerisinde eğitim öğretim faaliyetlerine devam ederken aynı zamanda öğrencilerin motivasyonu, diğer meslektaşları ile iş birliği kurum kültürüne katkıları da profesyonel öğretmen davranışları olarak değerlendirilecektir.

2.2.4.3. Mesleki Topluluk. Okullarda ve akademik alanlarda yapılan ve yürütülen eğitim programları ile ilgili kurulan topluluk olarak tanımlanabilir. Bu topluluklar farklı kademelerde ve farklı görevlerde olabilirler. Okullar ve eğitim öğretim faaliyetlerinden bahsedecek olursak. Okul içerisinde kurulan öğretmen zümrelerinden başlayarak Millî Eğitim Bakanlığının en üst düzeyde oluşturduğu şura toplantılarına kadar mesleki topluluklar farklı görevler için toplanarak görevlerini yaparlar. Okul yönetimleri demokratik olarak işletildiklerinde insani değerlere önem veren bir yapı oluşturarak öğrencilerin, okul çalışanlarının ve öğretmenlerin katılımı ile daha etkili kararlar alan daha güçlü bir topluluk olacaktır (Backmen ve Trafford, akt. Uğurlu, 2016, s.218).

Demokratik okul yönetişimi ifadesi okul yönetişimin insan hakları değerleri, öğrencilerin, paydaşların ve okul çalışanlarının güçlendirilmesi ve okulla ilgili her türlü önem arz eden karar aşamasında dahil edilmesi üzerine inşa edildiğine işaret etmektedir (Backmen ve Trafford, akt. Uğurlu, 2016, s.218).

2.2.4.4. Aile ve Çevre Katılımı. Okul kültürü çevresel şartlar ile iç içedir, yani açık istemlidir. Çünkü çalıştığı hammadde olan öğrenciyi çevreden alır. Ayrıca çevresinde ve içinde bulunan formal veya informal örgütlerden etkilenir. Bu örgütlere etki eder. Lewin'in ifadesine göre davranışın olduğu ortam dikkate alınmadan insan davranışlarını anlamak mümkün değildir (Akt. Aydın, 2013, s.55). Görevlerini yapan idareciler ve öğretmenlerin buldukları ortamdan soyutlanmaları mümkün değildir. Okullar pozitif tutum takınarak ve aktif çalışmalar yaparak içinde buldukları toplumu etkilerler. Bazen de çevrenin etkilerine maruz kalarak dış çevrenin baskılarını kabul etmek zorunda kalabilirler (Şişman, 2011, s.91)

Çevrenin sosyo-ekonomik özellikleri bu dış çevrenin tavır tutumlarını çok etkiler. Sosyo-ekonomik durumu zayıf çevrelerde bu durum çevrenin okulu bir kurtarıcı gibi görerek çevreyi iyileştirmesine katkı sağlayacağı gibi, okulu bir yük gibi görmelerini ve direnç göstermelerine de sebep verebilir. Hatta maddi imkanlar yönünden zayıf durumdaki okul gelirleri sebepleri ile velilerden para toplama ihtimaline karşı genellikle veliler okul

ile ilişkilerinde uzun zaman geride durmayı tercih etmişlerdir. Bu süreç değişmediği sürece sağlıklı bir ilişki olmayacaktır (Fırat, 2007, s.57).

2.2.4.5. Paydaş ve Dayanışma. Okul içeride ve dışarıda çok fazla paydaş ile birlikte çalışır. Bunlar okul içindeki ve bakanlıktaki üst yöneticiler olabileceği gibi öğretmenler, öğrenciler, veliler, formal veya informal çevre örgütleri, okul çevresi tümü okulun paydaşlarını oluştururlar. Tüm bu paydaşlar iş birliği içerisinde çalışırken aynı çıkarlar doğrultusunda çalışma ortaklığı yaparlar (Fırat, 2007, s.55).

Bu paylaşmayı ve dayanışmayı tanımlamak için işbirliği kelimesinin kullanılması daha doğru olacaktır. Okul içerisinde yapılan bu işbirliği çalışmalarına okul içerisindeki programların yapılması, zümrelerin yaptıkları toplantılar, öğrenciler arasında sosyal ve kültürel etkinliklerin planlanması için yapılan çalışmalar, veli öğretmen ve yönetici arasındaki işbirliklerini sayabiliriz (Demirtaş, 2010a, s.210).

İşbirliğinin için Demirtaş (2010a; 210), şöyle demektedir, “İşbirlikçi kültürün egemen olduğu bir okulda, yöneticiler ve öğretmenler okul yaşamını aile yaşamı açısından nitelendirirler. Öğretmenler kendi pozisyonlarına meslektaşları ve yöneticilerle olan ilişkilerine önem verirler; öğrencilerini kendi çabalarının merkezinde görürler; birbirleri, işleri ve öğrencileri hakkında iyi duygulara sahip olurlar.”

2.2.4.6. Yenilikler İçin Okul Desteği. Yöneticilerin daha iyi ve güzel iş yapmaları için astlarına sundukları yardım olarak da düşünülebilir. Yeni ders anlatım teknikleri, yeni iletişim becerilerinin oturtulması veya uygulamak istedikleri materyaller konusunda öğretmenler yöneticilerini yanlarında görmek ve onların onayını almak isterler. Bu öğretmenleri hem yapmayı planladıkları şeyin uygun olduğunun kanıtıdır. Hem de manevi olarak bir güçtür. Bu durum öğretmenleri daha azla gayret gösterme noktasında motive eder.

Ayrıca öğretmenlerine karşı saygılı olan yöneticiler öğretmenlerinin hem saygısını kazanırlar hem de sevilirler. Bu durum okul işleyişine bile yansır. Motive olan e yöneticisine saygı duyan öğretmen görev üstlenmede daha gayretli olacak veya kendisine verilen görevi saygı ortamının bozulmaması için en iyi şekilde yapmaya çalışacaktır.

Çetin tarafından yöneticiler tarafından çalışanlara yapılan destek gönüllülük esasına göre olması, ilişkilerin birlikte şekillenmesi, bireylerin dayanışma ve görevleri almayı istemeleri, karşılıklı güven ve birlikte yapılan çalışmalarda özveri ve yüksek güdü olarak ifade edilmiştir Çetin (2004, s.47)

2.3. Okul Kültürü

2.3.1. Okul Kültürünün Temelleri

Yapılan önemli araştırmalarda olumlu Okul kültürlerinin önemini vurgulamaktadır okulları etkili bir eğitim merkezi olabilmesi için öncelikli olarak sağlam bir okul kültürü orta ben sağlanması gerekmektedir (Balcı, 2001, s.187).

Örgüt kültürü kavramı iş dünyasında ki kurumsal kültür araştırmalarında kendine yer bulmuş ve kullanılmış, okullarda ise 1980'lerin sonunda okulun kapsamlı bir karakterini tanımlamak için kullanılmaya başlamıştır. İş dünyası için kullanılan örgüt kültürü kavramı, eğitim kurumlarına aktarıldığı zaman “Okul Kültürü” olarak değişerek devam etmiştir (Celep, 2002, s.356).

Etkili ve olumlu bir okul kültürü oluşturulan kurumlar buldukları topluma da birer kimlik kazandırır. Tüm örgütleri toplum içerisinde küçük birer topluluk olduğunu düşünürsek her topluluğun da kendi kültürü vardır (Çelik, 2002, s.37-38).

Okuldaki öğretmen, yönetici, veli ve öğrencilerin birlikte paylaştıkları temel değerler, tutumlar, beklentiler, ve geleneklerin tümüne okul kültürü denilmektedir. Kısaca, okulun yazılı olmayan bir kurallar bütünü şeklinde söylenebilir. Okulun önceden geçirmiş olduğu zamansal süreç, okulda benimsenen ve üyeler tarafından paylaşılan tüm temel değerler, okulun geçmişinde bulunan olay ve hikâyeler, çalışanları ve öğrencileri arasında kabul gören gelenekler ve törenler ile okulun sembolü, okul kültürünün temel öğelerini oluşturur (Çelik, 2005: 32). Kurum kültürü çalışmalarında da görüldüğü gibi okul kültürü çalışmalarında da; üyeler tarafından paylaşılan değerler, inanç sistemleri, üyelerin olayları çözüm şekli, okulun yaşanmışlıkları ve gelenekleri, kahramanlar, mitler, ve semboller, okul kültürünü belirleyen etkenler olarak ifade edilmektedir (Alemdar ve Köker, 2013, s.235).

Bir okulun zamanla oluşturmuş olduğu bakış açısı ve bir yaşam tarzı olarak okul kültürü kabul edilebilir. Bir okulda hâkim olan norm, beklenti, eğilim, tutum, davranış ve inançlardan oluşan okul kültürü sonucunda, okulda nelere dikkat edildiği, nelerin değersiz olduğu, çalışanların nasıl hareket edeceği hususunda bir ortak doğmaktadır (Balcı, 2002, s.187). Okulda bulunan bireyler arasındaki bu ortaklaşma sayesinde, okulun gerçek işi olan eğitim ve öğretim sürecinin, çalışandan, öğrenciden ve öğretmenden nelerin bekleneceğini ve hangi unsurlara dikkat edileceğini belirleyen ana etkenin okul kültürü olduğu görülmektedir.

Velilerin, öğrencilerin ve okulda çalışanların tam olarak tanımlayamadığı fakat hissettikleri duygular vardır. Bu duygular kuruma yerleşmiş olan kurum kültürü ile

anlaşılabilir. Kurum içerisine giren velinin alacağı yada takınacağı tutum ile öğrencilerin öğretmenlerine veya çalışanlara karşı takınacakları tutum ve saygı düzeyi bile adı konulmamış olan okul kültürünün yazılı olmayan okul kültürünün içeriğini oluşturur. Hatta okul içerisinde yapılan iş ve işlemlerde işlemlerin dikkati, intizamı ve yapım süreçlerini bile içine almaktadır. Öğrenciler arasındaki muhabbet ortamının düzeyi bile okul kültürünün içinde düşünülebilir. Okul kültürü okul çalışanlarının birbirine olan yaklaşımı, olaylar karşısında verecekleri reaksiyonun şiddeti, birbirlerine karşı saygı ve bir konu hakkında ki fikir alışverişleri gibi konulara bile yol gösterici olmaktadır (Alemdar ve Köker, 2013, s.236).

Her okulun kendine ait bir kültürü vardır. Fakat genel olarak bakıldığında okulun yaşı, okulun tarihî gelişim süreci, okulun amacı ve hedefleri, okulun bulunduğu sosyo ekonomik ve coğrafi çevre, yönetici, öğretmen ve öğrencilerin beklentileri, velilerin beklentileri, eğitim sisteminin merkezîyetçi olup olmaması, eğitim kurumlarının özel olup olmaması, eğitim sisteminin yapısı, öğrencilerin sosyo-ekonomik düzeyleri, kırsal ve kentsel alanlar, okulun tesisleri, okulda kullanılan teknoloji, okul ve sınıf büyüklüğü gibi faktörler sıralanabilir (Özdemir, 2006, s.414-415).

İyi eğitim almış insanlar ülkeleri içinde değerli var sermayedir. Bu iyi eğitimi okullarda verebiliriz Güçlü okul kültürü paydaşları hedeflerin öğretmenlerin amaca uygun görüşleri inançları tutumları velilerin yaklaşımları okul yönetiminin yat ışınları gibi birçok etmen okul kültürünü belirler (Clariss D'sa, & Sheela, 2015, s.48). Okullar zaten işleri bakımından kültürün bir parçasıdır okullar aynı zamanda kültür aktarımı ve kültürün nesilden nesile aktarılmasını sağlayan en önemli örgütlerden biridir. Güçlü bir okul kültürü başarıyı önemli ölçüde yakalamayı sağlayacaktır. Bu yüzden Eğitim Kurumları içerisinde İmam Hatip Liseleri de bu kültürü devamı aktarımı bakımından önemli yer tutmaktadır.

Okulun yapısını oluşturan okul kültürü, okullar arasında akademik başarı da dahil olmak üzere farklılıkları görmemize yardımcı olur (Çelik, 2000, s.43). Ayrıca oluşan bu okul kültürü öğrencilerin sosyalleşmesine de katkı sağlar.

2.3.2. Okul Kültürünün Önemi

Okullar toplumu oluşturan bireylerin kendi toplumu ile ilgili bilgileri düzenli ne doğru olarak aldıkları yerdir burada kendi değer yargılarına örgü örneği adetlerini geleneklerini hikayelerini masallarını mitlerini örf ve adetlerini değer yargılarını öğrenirler bunları topluma bireyselleştirilmiş yapısında arındırılmış olarak alırlar. Bu sebeple güçlü okul kültürü bulunduğu yerlerde öğrenciler toplumun kültürünü daha iyi öğrenir ve daha

iyi benimserler. Toplumsal bir Misyonu bulunan İmam Hatip Liseleri de öğrencilerine kültürlerini aktarabilecek en önemli kurumlardandır. Okul kültürü bireylere kendilerini ait olma hissiyatı verir. Bu da kişilerin daha rahat ve huzurlu bir şekilde konsantre olmasını sağlar. Kendilerine güvenleri olan bireyler yanında buradan destek alarak akademik olarak da başarılı olmaları yönünde öğrencilere motivasyon, çalışanlara daha rahat bir şekilde çalışma imkânı verir.

Okullar bir işletme gibi düşünülemez. Okullar işletmelerden daha öte kültürel topluluklardır. Bu sebeple buralarda sadece rasyonel düşünceler değil daha çok olayların çözümlenmesinde kültürel yaklaşımlarda gerekli ve önemlidir. Okullar kültürü bireylere aktarırken ayrıca toplum içinde kültürü oluşturan kurumlardır. Okulların işleyişini daha iyi anlaşıldığında okulların daha etkili ve verimli hale geleceği ve bu şekilde çözümlenmesi iyi olacaktır (Arslan; Kuru; Satıcı 2005, s.456).

2.3.3. Okul Kültürünün Tanıtımı

Her okul sahip olduğu imajıyla yani okul kültürü ile tanıtılır. Bu sebeple çevre tarafından okulun daha iyi algılanabilmesi için okul kültürünün çevreye doğru ve anlamlı bir şekilde anlatılması gerekir okulun yöneticileri başarılı olmak istiyorlarsa kendilerine has bir okul kültürü yaratarak çevreye Bunu en iyi şekilde anlatmaları gerekir (Çelik, 2012:70). Tüm bunları toplarsak okul içerisindeki öğrenci, veli, çalışan, öğretmen ve yöneticilerin yazılı olmayan bir kural kitabını takip ediyormuş gibi yapmış oldukları çalışmalar takındıkları tavırlar, birbirlerine olan davranışları gibi pek çok unsurun toplamına oku kültürü olarak tanımlayabiliriz.

Okullar toplumdaki bireyin eğitim işlevini üstlenen kuruluşların ortak adıdır. Okulda öğrenciye, bireyin ve toplumun ihtiyaçlarına göre daha önceden hazırlanan programlar doğrultusunda eğitim ve öğretim faaliyetleri sunulduğu ve öğrencilerde istenen davranış ve akademik değişikliği meydana getirilmeye çalışılır (Erden 2004, s.50).

Okulu manevi bir duygu alanı olarak gören, manevi törenlerin yapıldığı, bir takım değerler üzerine kurulan mekanlar olarak gören ve algılayanlarda vardır. Bu bakımdan bu alanlar akademik ilerlemeden daha çok kişiliğin ve benliğin geliştiği ve kazanıldığı alanlar olarak ta görülmektedir. Okulların kültür yapılarına göre bakıldığında bu okulların bazıları ciddi, bazıları eğlenceli, bazıları sadece akademik başarıya odaklı bazıları da bireysel ilişkilere oldukça değer veren örgütler olarak da düşünülebilir. Okul ise tüm bu yukarıda anlatılan türlerin hemen hepsinden bir parçanın alınması ile oluşur (Toprak, 2003, s.28).

2.3.4. Okul Kültürünün Değiştirilmesi

En zor olan şey değişim ve değişime ayak uydurmaktır. Değişimin en önemli sorunu kültürel direnmedir (Harrison ve Carrol, 1991, s.554). Tüm paydaşlar alıştıkları mevcut düzene devam etme isteğindedir. Eğer bir şeylerin yanlış gitti ve kurum kültürünün kuruma zarar verdiği veya faydasız olduğu düşünüyorsa bunu değiştirmesi gerekir Bu sebeple Öncelikle kurum kültürünü ve kurumda yerleşmiş olan geleneksel yapının ortaya çıkarılması gerekir bunlardan faydasız olan ya da zararlı olan noktalar tespit edilerek bunları söndürme ve değiştirme yoluna gidilmelidir. Kültürel değişim yapmak yeni değer yargıları katmaktan daha zordur (Hellriegel,1995, s.349).

Okul kültürünün değişmesi 3 evrede gerçekleşecektir

- 1- Geleneksel değerleri kaldırmak
- 2- Yeni değerlerin uygulanmasını ve okula uyumunu sağlamak
- 3- Yeni oluşturulan değerlerin kalıcılığını ve yaygınlaşmasını sağlamak (Unutkan, 1995:109).

2.4. İmam Hatip Liseleri

2.4.1. İmam Hatip Liseleri ve Tarihçesi

İmam hatip lisesi, ülkemizde din görevlisi eğitmek ve yetiştirmek amacı ile kurulmuş, zamanla düz lise, anadolu lisesi ve proje anadolu lisesi müfredatında eğitim vermeye de başlamış orta öğretim sınıfında okul türüdür. Günümüzde akademik başarılarının daha iyi olması beklentisi ile proje okulları yanında sosyal bilimler ve spor liseleri olarak da bulunmaktadır.

İmam Hatip Liseleri'nin temeli olarak 1913 yılında atılmıştır. İmam hatip yetiştirmek üzere açılan, daha sonra Medresetü-l Vaazin okulu birleştirilerek Medresetü-l İrşad adıyla Medresetü-l Eimmeti vel Hutaba, söylenebilir. Bu okullar 3 Mart 1924 tarihine kadar Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile kapatılmışlardır.

Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nda din görevlisi ihtiyacını ve eğitimini düzenleyen 4. maddesi mevcut medreselerin kapatılması yerine, imamlık hatiplik gibi din adamları ve hizmetlerin görülebilmesi için ayrı okullar açılmasını istiyordu. Kanunda belirtilen bu okullar, 1924 yılında imam hatip mektepleri adıyla 29 ilde açılmıştır. İmam hatip mektepleri, 4 yıllık ortaöğretim seviyesinde sayılıyordu. İmam hatip mektepleri müdürleri bir din eğitimi gören kişiler değildi. Müdürler deneyimli eğitimcilerdi. Amaçları

Cumhuriyet'e bağlı, ilim irfan sahibi, aydın kimliğe sahip din adamları yetiştirmektir. Ders saatleri daha çok bilim ve yabancı dil dersleri üzerineydi. Din ile ilgili dersler ikinci planda kalıyordu. İmam hatip mektepleri 1930 yılına kadar devam ederek ğrenci yokluğu sebebi ile kapatılmıştır.

Din hizmetlisi görevlisi yetiştirmek için 1949 yılında ortaokul mezunu askerliğini yapmış kimselerin alındığı 10 ay süreli İmam Hatip Kursları açılmıştır. 1949 yılı sonuna kadar mezun sayısı sadece 50 kişi olmuştur. Daha sonra bu kursların süresi iki yıla çıkarılmıştır. Ayrıca meslek okulu mezunları da bu kurslara gidebilmişlerdir.

Demokrat Parti 1950 seçimlerinden sonra iktidara geçince, seçim öncesinde halka söz vermiş olduğu ve vaat ettiği imam hatip okullarını (İHO), sözünü tutarak iktidara geldiği ilk yılda açtı. İlk devresi 4 yıl, ikinci devresi 3 yıl olan, toplam 7 yıl süreli imam hatip okulları 1951-1952 yıllarında 7 Şehirde açıldı. İmam hatip okulları daha sonraki 1970-1971 yıllarında daha da artarak 72 okul sayısına ulaştı. Barınma imkn olmayan öğrenciler içinde 1963-1964 yılından itibaren imam hatip okullarına parasız yatılı öğrencide alınmaya başladı.

İmam hatip okulları 22 Mayıs 1972'de yürürlüğe giren bir yönetmelikle, ortaokuldan sonra 4 yıllık eğitim ğretim veren meslek okulu haline dönüştürüldü. İmam hatip okullarına 1973 yılında imam hatip liseleri adı verildi. Bu dönemde fark dersleri vermeden imam hatip lisesi mezunları üniversitelerin edebiyat alanlarına gidebilme hakkına sahipti. CHP-Millî Selmet Partisi hkmeti 1974'te kurulunca imam hatip liselerinin ortaokul kısımlarını tekrar faaliyete geçirmişlerdir. Bu dönemde 29 adet daha imam hatip lisesi açıldı ve toplamda 101 okul sayısına ulaşıldı. Bu döneme kadar bu okullara sadece erkek öğrenciler alınıyordu. Kızını 1976 yılında imam hatip lisesine yazdırmak isteyen bir kişinin açtığı dava sonucunda hukuk mücadelesini kazanarak imam hatip liselerine Danıştay kararı ile kız öğrencilerde alınmaya başlandı. 1975-1978 yıllarına denk gelen Millî Selamet Partisi'nin bulunduğu hkmetler dönemlerinde 230 adet daha imam hatip lisesi açılmıştır. 12 Eylül 1980 askeri darbesi meydana gelince 1985 yılına kadar daha fazla imam hatip lisesi açılmadı. Temel Eğitim Kanunu'nun 32. Maddesinde değişiklik yapan 12 Eylül yönetimi imam hatip lisesinden mezun olan kişilerin üniversitelerin tüm bölümlerine gidebilme imkanını tanıdı.

Daha sonra ortaya çıkan anadolu liselerine 1985 yılında imam hatip liseleride dahil olarak ilk anadolu imam Hatip Lisesi İstanbul'da Kartal Anadolu İmam Hatip Lisesi adıyla açıldı. Daha sonraki yıllarda daha fazla sayıları artmamakla birlikte anadolu imam hatip liselerinin açılmasıyla nitelik bakımından geliştiler.

İmam hatip liseleri 1990'lı yıllardan başlayarak üniversite sınavları ve bilim olimpiyatları da dahil olmak üzere kültürel ve akademik alanlarda başarı göstermeye başladılar. İstanbul'da 1993 yılında düzenlenen bilgi yarışmasına 121 lise katılmış ve Kadıköy İmam Hatip Lisesi birinci olmuştur. Daha sonraki yıllarda 1994 yılında Kartal Anadolu İmam hatip Lisesi öğrencisi Öğrenci Yerleştirme Sınavı fen bilimleri 1.si, 1996 yılında bir diğer öğrenci, Türkçe-Matematik 1.si olmuştur. Bu yaşanan olumlu gelişmeler dikkatlerin ve ilginin imam hatip liselerine çevrilmesini sağlamıştır.

Mesut Yılmaz başbakan olarak göreve geldiğinde 16 Ağustos 1997 tarihinde çıkardığı 4306 sayılı yasa ile sekiz yıllık kesintisiz öğretim yasasını yürürlüğe koymuş, bu sebeple imam hatip liselerinin ortaokul kısımları kapatılmıştır. Bu imam hatip liseleri için bir dönüm noktası olarak görülebilir. İmam hatip liseleri bu yasa ile 1 yılı hazırlık, daha sonra 3 yılı normal eğitim olmak üzere 4 yıl eğitim veren liseler haline gelmiştir.

İmam hatip liseleri mezunları günümüzde camilerde, resmi kuran kurslarında din görevlisi olarak görevlendirilebilmekte ve iş bulabilmektedirler. Geçmişten günümüze kadar imam hatip liselerinden mezun olan öğrencilerin sayıları fazladır. Din görevlileri ülkemizde ihtiyaç duyulan başka alanlarda da istihdam edilebilmektedir. Eğitim faaliyetlerinin yapıldığı, öğrencilerin bulunduğu çeşitli kurumlara manevi rehber olarak görevlendirilebildikleri gibi hastanelerde de din görevlilerinin olması gibi yeni istihdam alanları da vardır. (catakmehmetakifersoy.meb.k12.tr)

"İlköğretim ve Eğitim Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair 30.03.2012 tarih ve 6287 sayılı Kanun" ile 2012-2013 eğitim-öğretim yılında toplumca 4+4+4 olarak bilinen ve zorunlu eğitimi kademeli 12 yıla çıkararak kanun ile imam hatip ortaokulları tekrar açıldı.

2.4.2. İmam Hatip Liselerinin Önemi

Osmanlı döneminden itibaren şu anda Türkiye Cumhuriyeti topraklarında bulunan yaşayan halkların %99'u Müslümandır. Ancak Optimar Araştırma şirketi tarafından 7-14 Mayıs 2019 tarihleri arasında 26 şehirde 3500 kişi üzerinde yapılan bir araştırmaya göre Türkiye'de Müslüman varlığı %89,5 olarak tespit edilmiştir. Buna göre Ülkede yaşayan halkların farklılaştığı ya da uluslararası etkileşimlerin ve göçlerin yaşanması sebebiyle dini yapının az da olsa değiştiği söylenebilir fakat hala dini yapının bir çoğunluğun Müslüman olması İslami ve İslam'a dayalı kültürel değerlerin en iyi şekilde anlatılması araştırılması değerler eğitiminin en iyi şekilde gençlere üretilmesi Dini bilgilerin en doğru ve sağlam temellere dayalı olarak gelecek kuşaklara aktarılabilmesi için İmam Hatip okullarına ve

İmam Hatip liselerine çok büyük görevler düşmektedir. Bu okullar sadece dini eğitim vermekle değil toplum kültürünü korunması toplum değer ve yargılarını muhafazası toplum tarafından kabul edilmiş değerli ve önemli sosyal yaşantının muhafazası ve öğretilmesi bakımından çok önemlidir. Tüm bunlar göz önüne alındığında bu kurumların varlığı önem arz etmektedir.

2.4.3. Afyonkarahisar İlinde Bulunan İmam Hatip Liseleri

Afyonkarahisar merkez ilçede eğitim öğretim faaliyetleri veren beş adet imam hatip lisesi bulunmaktadır. Bu liseler sırası ile Afyonkarahisar Hattat Ahmet Karahisari Anadolu İmam Hatip Lisesi, Afyonkarahisar Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi, Afyonkarahisar TOBB Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi, Anadolu İmam Hatip Lisesi ve Hacı Sultan Hüsnü Ulu Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi dir.

2.4.3.1. Afyonkarahisar Hattat Ahmet Karahisari Anadolu İmam Hatip Lisesi. Afyonkarahisar'ın Hoca Ahmet Yesevi mahallesinde kurulan okul 2014 yılında faaliyete başlamıştır. Okulda yirmi dört derslik uygulama amaçlı camii ve spor salonu bulunmaktadır. En son verilere göre okulda iki yüz yetmiş üç öğrenci ve yöneticilerle birlikte yirmi dört öğretmen görev yapmaktadır. Okulun pansiyonunda iki yüz öğrenciye barınma imkânı verilmektedir.

2.4.3.2. Afyonkarahisar Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi. Afyonkarahisar'ın Hamidiye mahallesinde birkaç diğer okulun bulunduğu bir alan üzerine kurulan okul 2020 yılından itibaren proje okulu olarak faaliyete başlamıştır. Okulda yirmi altı derslik bulunmaktadır. En son verilere göre okulda dört yüz otuz bir öğrenci ve yöneticilerle birlikte otuz beş öğretmen görev yapmaktadır. Okulda bulunan pansiyonda aynı zamanda iki yüz öğrenciye barınma imkânı verilmektedir.

2.4.3.3. Afyonkarahisar TOBB Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi. Afyonkarahisar'ın yeni imar bölgelerinden olan Selçuklu mahallesinde Akarçay kenarına kurulan okul 2015 yılında faaliyete başlamıştır. Okulda otuz iki derslik ve spor salonu bulunmaktadır. En son verilere göre okulda bin otuz üç öğrenci ve yöneticilerle birlikte atmış sekiz öğretmen görev yapmaktadır. Okulun aynı zamanda 2020 yılında faaliyete geçen pansiyonunda iki yüz öğrenciye barınma imkânı verilmektedir.

2.4.3.4. Anadolu İmam Hatip Lisesi. Afyonkarahisar'ın en eski imam hatip lisesidir. 1963 yılında faaliyete başlamıştır. Karaman mahallesinde bulunan okulda yirmi iki derslik bulunmaktadır. En son verilere göre okulda beş yüz on altı öğrenci ve yöneticilerle birlikte kırk üç öğretmen görev yapmaktadır.

2.4.3.5. Hacı Sultan Hüsnü Ulu Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi. Afyonkarahisar merkezde Mareşal Fevzi Çakmak mahallesinde bulunan okulda on bir derslik bulunmaktadır. Yüz yetmiş sekiz öğrenci ve yöneticilerle birlikte on sekiz öğretmen görev yapmaktadır.

2.5. Okul Kültürü Üzerine Yapılan Çalışmalar

Okul kültürünü incelemek için oldukça fazla ve farklı çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmaların pek çoğu okul kültürü ile diğer motivasyon, okul içindeki ilişkiler, örgütsel adanmışlık, çatışma stratejisi gibi pek çok farklı olgu ile karşılaştırmışlardır. Genel olarak bakıldığında bu çalışmalarda yaş, kıdem, cinsiyet, medeni durum, branş gibi değişkenlere göre farklılıklar var mı yok mu varsa hangi boyutlarda bunlar incelenmiştir.

Dur (2014) yılında lise öğretmenlerinin motivasyonu ve okul kültürü arasındaki araştırmayı yaparak okul kültürü ile motivasyonun doğrusal ilişki içerisinde olduğunu gözlemlemiştir. Bu çalışmada okul kültürü ve motivasyon arasındaki ilişkide cinsiyetler arası, mesleki kıdem, medeni durum, yaş grupları farkları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür.

Sertpolat (2013) yapmış olduğu yüksek lisans çalışmasında Adıyaman Besni ilçesinde yöneticilerin okul içinde kurum kültürünü oluşturma becerilerini değişkenlere göre incelemiştir. Buna göre branş, cinsiyet, okul türüne göre anlamlı farklılık gözlemlememiştir. Fakat yaş ve hizmet yılına göre anlamlı farklılık gözlemlemiştir, buradan tecrübenin farklılık yarattığını bulmuştur.

Yıldırım (2015) Diyarbakır ilinde imam hatip liselerinin öğretmen ve yöneticilerinin okul kültürü üzerine yapmış olduğu çalışmada öğretmen ve yöneticilerin yüksek ve pozitif bir okul kültürü algısına sahip olduklarını belirtmiştir. Çalışanların bu kurumlarda bulunmaktan memnun oldukları ve başkalarına da bu okullara önerdiklerini tespit etmiştir.

Bilgin (2018) hazırlamış olduğu yüksek lisans tezinde okul içerisinde kurulan arkadaşlık düzeylerinin okul kültürüne olumlu yönde etki ettiğini belirtmiştir. Okul

türlerine göre meslek liseleri ve Anadolu liselerini karşılaştırmıştır. Meslek liselerinin meslek kültür algısının daha iyi olduğunu belirlemiştir.

Yıldırım (2019) araştırmasında okul kültürü ile örgütsel adanmışlık arasında doğrusal bağlantı olduğunu söylemiştir. Yaptığı çalışmada okul kültürünü artırmak için örgütsel adanmışlığın desteklenmesini, bunu sağlamak içinde kariyer basamaklarının oluşturulmasını önermiştir.

Özkara (2019) Mersin ilinde yaptığı çalışmada kıdemli öğretmenlerin diğer öğretmenlere göre okul kültüründe daha yüksek değerler aldığını belirtmiştir.

Can (2020) araştırmasında motivasyonun örgüt kültürüne olumlu yönde etki ettiğini, bununla birlikte okulun bulunduğu sosyo-ekonomik çevrenin de öğretmenlerin okul kültürü algılarını etkilediği söylemiştir.

Arpacı (1997) Öğrenci ile öğretmen arasındaki iletişimi imam hatip liselerinde incelemiş ve imam hatip liselerinin görevlerini tam olarak yapıp yapmadıklarını anlamaya çalışmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada imam hatip liselerinde çalışmakta olan öğretmenlerin ve yöneticilerin okul kültürü ile ilgili algılarını ölçmek için betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Betimsel tarama “geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımı” (Karasar, 2012, s.77) olarak tanımlanmıştır. Yapılan anketler dijital ortamda öğretmenlere ulaştırılmıştır.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklem

Araştırmanın evreni 2021-2022 eğitim öğretim yılında Afyonkarahisar il merkezindeki imam hatip liselerinde görev yapan yönetici ve öğretmenler tarafından oluşturulmaktadır. İl merkezinde bulunan toplam beş imam hatip lisesinde yaklaşık olarak 188 yönetici bir öğretmen görev yapmaktadır.

Örneklem büyüklüğünün evrene göre hesaplamasında Cochran (1962; Akt., Balcı, 2015) tarafından önerilen aşağıda gösterilen formül kullanılmaktadır.

$$n = \frac{\frac{t^2(PQ)}{d^2}}{1 + \frac{(\frac{1}{N})t^2(PQ)}{d^2}}$$

Bu formülde n= örneklem büyüklüğü, N= evreni, t= güven düzeyini (1.96 ya da 2,58), d= tolerans oranını (.05 veya .01), PQ= maksimum örneklem büyüklüğü örneklem yüzdesi = .25 (Balcı, 2015) şeklinde ifade edilmektedir. Yaptığımız araştırmada güven yüzdesini 1.96, tolerans değerini .05 olacak şekilde alınmıştır. Okullarda bulunan toplam 188 adet yönetici ve öğretmeni yukarıda belirtilen formülde yerine koyduğumuz ve hesaplamamızı yaptığımızda ulaşmamız gereken örneklem büyüklüğü 127 kişi olarak bulunmaktadır.

$$127 = \frac{\frac{(1.96)^2(.25)}{(.05)^2}}{1 + \frac{(\frac{1}{188})(1.96)^2(.25)}{(.05)^2}}$$

Yapılan anketler sonucunda 130 öğretmen ve yöneticiye ulaşılmıştır. Bu okulların tamamı bağımsız okullar olduğu için aynı oranda kişi katılımı sağlanmaya çalışılmıştır.

Tablo 3.1. Öğretmenlerin Değişkenlere Göre Dağılımı

Değişkenler	Frekans (n)	Yüzde %
Görev		
Yönetici	15	11,54
Öğretmen	115	88,46
Cinsiyet		
Erkek	71	54,62
Kadın	59	45,38
Öğrenim Durumu		
Lisans	98	75,38
Lisans Üstü	32	24,62
Mesleki Kıdem		
1-10	35	26,92
11-20	59	45,39
21 ve üzeri	36	27,69
Branş		
Kültür Dersleri	94	72,31
Meslek Dersleri	36	27,69
Okulda Çalışılan Yıl		
4 yıldan az	77	59,23
4 ila 7 yıl	38	29,23
7 yıldan fazla	15	11,54
Çalışılan Okul Türü		
Anadolu İmam Hatip Lisesi	83	63,85
Proje Anadolu İmam Hatip Lisesi	47	36,15
TOPLAM	130	100,00

3.3. Veri Toplama Aracı

Weinstock, Yumoto, Abe, Meyers, & Wan (2016, s.6-14) tarafından geliştirilen ölçek (School Culture Scale), Berk (2020) tarafından İngilizce-Türkçe Çevirisi yapılarak,

Geçerliliği, Türkçe Dil ve Anlam Geçerliliği ve dil geçerliği, içerik geçerliliği ve test-tekrar test yöntemi ile güvenilirlik çalışması tamamlanmış olan ölçek, çalışmada veri toplama aracı olarak kullanılacaktır. Ölçek uygunluk testlerinden sonra kırk iki madde olarak Berk (2020) tarafından “Okul Kültürü Ölçeği” olarak hazırlanmıştır.

Berk (2020) tarafından Türkçeye çevrilerek analizleri ve uygunluk testleri yapılan Okul Kültürü Ölçeği 4 lü likert tipinde hazırlanan bir ölçektir. “hiç katılmıyorum(1)”, “katılmıyorum(2), “katılıyorum(3), “tamamen katılıyorum(4)” şeklinde puanlanmıştır.

Tablo 3.2’de de belirtildiği gibi Okul Kültürü Ölçeği’ nin “yüksek akademik beklentiler”, “hedeflerin açıklığı”, “mesleki topluluk”, “aile ve çevre katılımı”, “paydaş dayanışması”, “yenilikler için okul desteği” olmak üzere altı boyutu vardır. Ölçekteki ilk altı madde yüksek akademik beklentiler boyutunu, yediden on beşinci madde dahil hedeflerin açıklığı boyutunu, on altıdan yirmi sekizinci madde dahil mesleki topluluk boyutunu, yirmi dokuzdan otuz dördüncü madde dahil aile ve çevre katılımı boyutunu, otuz beşinci maddeden otuz sekizinci madde dahil paydaş dayanışması boyutunu, otuz dokuzuncu maddeden kırk ikinci madde dahil yenilikler için okul desteği boyutunu incelenmiştir.

Tablo 3.2. *Okul Kültürü Ölçeği Alt Boyutları*

Maddeler	Alt Boyutlar
1-2-3-4-5-6	Yüksek Akademik Beklentiler
7-8-9-10-11-12-13-14-15	Hedeflerin Açıklığı
16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28	Mesleki Topluluk
29-30-31-32-33-34	Aile ve Çevre Katılımı
35-36-37-38	Paydaş Dayanışması
39-40-41-42	Yenilikler İçin Okul Desteği

Okul Kültürü Ölçeği alt boyutları ve bütününe dair Cronbach Alpha katsayıları Berk (2020) tarafından hesaplanmış, ölçeğin bütününden elde edilen iç tutarlılık kat sayısı ise .96’ olarak bulunmuştur.

Yaptığım çalışmalar ve analizler sonucunda incelemeler yapılarak Cronbach Alpha katsayıları hesaplanarak Berk (2020) tarafından hesaplanan değer ile aynı değer elde edilmiştir.

Tablo 3.3. *Cronbach Alpha Güvenirlilik Katsayısı Sonuçları*

Alt Boyutlar	Cronbach Alpha
Yüksek Akademik Beklentiler	.78
Hedeflerin Açıklığı	.90
Mesleki Topluluk	.90
Aile ve Çevre Katılımı	.85
Paydaş Dayanışması	.84
Yenilikler İçin Okul Desteği	.87
Genel	.96

Tablo 3.3’de de görüldüğü üzere yüksek akademik beklentiler alt boyutunun Cronbach Alpha değeri .78, hedeflerin açıklığı alt boyutunun Cronbach Alpha değeri .90, mesleki topluluk Cronbach Alpha değeri .90, aile ve çevre katılımı alt boyutunun Cronbach Alpha değeri .85, paydaş dayanışması alt boyutunun Cronbach Alpha değeri .84, yenilikler için okul desteği alt boyutunun Cronbach Alpha değeri .87 olarak hesaplanmıştır. Genel olarak ölçek Cronbach Alpha değeri .96 olarak hesaplanmıştır. İç tutarlılık katsayılarının yüksek olması ulaşılan verilerin yüksek güvenirlikte elde edildiğini göstermektedir.

Ölçeğin her bir boyutu için madde ayırt edicilik indeksine bakılmıştır.

Tablo 3.4. *Ayırt Edicilik İndeksi*

Alt Boyutlar	Ayırt Edicilik İndeksi
Yüksek Akademik Beklentiler	.78 ile .63
Hedeflerin Açıklığı	.59 ile .76
Mesleki Topluluk	.45 ile .75
Aile ve Çevre Katılımı	.47 ile .76
Paydaş Dayanışması	.61 ile .75
Yenilikler İçin Okul Desteği	.66 ile .75

Yapılan ayırt edicilik indeksi hesaplamalarında tablo 3.4’de de görüldüğü üzere yüksek akademik beklentiler alt boyutunun ayırt edicilik değeri .78 ile .63, hedeflerin açıklığı alt boyutunun ayırt edicilik değeri .59 ile .76, mesleki topluluk ayırt edicilik değeri .45 ile .75, aile ve çevre katılımı alt boyutunun ayırt edicilik değeri .47 ile .76, paydaş dayanışması alt boyutunun ayırt edicilik değeri .61 ile .75, yenilikler için okul desteği alt boyutunun ayırt edicilik değeri .66 ile .75 olarak hesaplanmıştır. Değerlerin belirtilen

aralıkta olduğu hesaplanmıştır. Elde edilen verilere göre her bir boyut için madde ayırt ediciliği yüksek olduğu belirlenmiştir.

3.4. Veri Toplama Aracının Uygulanması

Afyonkarahisar’da ikisi proje olmak üzere beş adet imam hatip lisesi bulunmaktadır. Bu okullarda yönetici ve öğretmen sayıları nakil, görevlendirme, aylıklı veya aylıksız izin gibi sebeplerle değişkenlik göstermekle birlikte yapılan çalışma esnasında yüz doksan görev yapan yönetici ve öğretmen olduğu tespit edilmiştir. Verilerin toplanması için ölçek onay formu ile birlikte dijital ortamda hazırlanarak kurumlarda görev yapan idareci ve öğretmenlere gönüllülük esasına göre iletilmiştir. Yapılan çalışmalarda okullarda görev yapan toplam yüz otuz yönetici e öğretmene gönüllülük esasına göre anket uygulanmıştır. Dijital ortamda elde edilen veriler sayesinde verilerin araştırmacı tarafından doğru olarak programa aktarılması sağlanmıştır. Ayrıca dijital ortamda hazırlanan ölçek sayesinde idareciler ve öğretmenler kendileri için en uygun zamanda verileri doldurarak zaman sıkıntısı yaşamadan sonuçlandırmışlardır.

3.5. Verilerin Analizi

Veriler toplandıktan sonra jamovi 1.8 programı ile analiz edilmiştir. Belirlenen alt problemleri uygun şekilde görevlerine, cinsiyetine, öğrenim durumuna, kıdemlerine, branşlarına, okulda görev yapılan süreye ve okul türüne bakılarak anlamlı ya da anlamsız sonuçlar ortaya çıkıp çıkmadığı tespit edilmiştir. Buna göre verilerin manidarlık katsayısı $\alpha = .05$ olarak kabul edilerek değerlendirilmiştir. Verilerin skewness (çarpıklık) ve kurtosis (basıklık) değerlerine bakılarak normal dağılım gösterip göstermediği belirlenmiştir. Normal dağılım aralığı -1 ile +1 olarak kabul edilmiştir.

Tablo 3.5. *Okul Kültürü Ölçeği ve Faktörlerinin Çarpıklık (Skewness) ve Basıklık (Kurtosis) Analizi*

AÖDÖ ve Alt Boyutları	Çarpıklık(Skewness) Değeri	Basıklık(Kurtosis) Değeri
“Yüksek Akademik Beklentiler”	-.45	1.22
“Hedeflerin Açıklığı”	.02	.54
“Mesleki Topluluk”	.10	.00
“Aile ve Çevre Katılımı”	.35	.53
“Paydaş Dayanışması”	.28	.46
“Yenilikler İçin Okul Desteği”	-.22	.35
“Okul Kültürü Ölçeği Tamamı”	-.06	.18

Tablo 3.5. incelendiğinde okul kültürü ölçeği ve alt boyutlarının skewness (çarpıklık) ve kurtosis (basıklık) değerleri incelendiğinde testlerin parametrik olarak değerlendirilmesi uygun görülmüş ve yapılmıştır. Analizlerin yapımında betimsel istatistik t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR VE YORUMLAR

Okul kültürü ölçeğinden elde edilen veriler alt boyutlar halinde incelenip aşağıdaki bulgulara varılmıştır.

4.1. İmam Hatip Liselerinde Görev Yapan Yönetici ve Öğretmenlerin Okul Kültürü Algı Düzeylerinin Alt Boyutlara Göre İncelenmesi

İmam hatip liselerinde görevli yönetici ve öğretmenlerin görev alanları ile ilgili okul kültürü ile algı düzeylerini belirlemek amacıyla her bir boyut için aritmetik ortalama ve standart sapmalarına bakılmıştır. Sonuçlar tablo 4.1 de gösterilmiştir.

Tablo 4.1. *İmam Hatip Liselerinde Görev Yapan Öğretmenlerin ve Yöneticilerin Okul Kültürü Algı Düzeylerinin Alt Boyutlara Göre Analizi*

Alt Boyutlar		<i>n</i>	$\bar{X}$	<i>s</i>
“Yüksek Akademik Beklentiler”	Yönetici	15	3.07	.38
	Öğretmen	115	2.92	.47
“Hedeflerin Açıklığı”	Yönetici	15	3.22	.50
	Öğretmen	115	3.30	.41
“Mesleki Topluluk”	Yönetici	15	3.16	.51
	Öğretmen	115	3.10	.39
“Aile ve Çevre Katılımı”	Yönetici	15	2.99	.53
	Öğretmen	115	3.12	.40
“Paydaş Dayanışması”	Yönetici	15	3.22	.63
	Öğretmen	115	3.18	.42
“Yenilikler İçin Okul Desteği”	Yönetici	15	3.20	.53
	Öğretmen	115	3.17	.54
“Okul Kültürü Ölçeği”	Yönetici	15	3.14	.44
	Öğretmen	115	3.14	.35

Tablo 4.1 de imam hatip liselerinde görev yapan yönetici ve öğretmenlerin alt boyutlara göre okul kültürü algı düzeyleri incelenmiş ve yöneticilerde en düşük algı düzeyinin “aile ve çevre katılımı” alt boyutuna, öğretmenlerde en düşük algı düzeyinin “yüksek akademik beklentiler” alt boyutuna ait olduğu belirlenmiştir. Yöneticilerde en yüksek algı düzeyi “hedeflerin açıklığı” ve “paydaş dayanışması” alt boyutlarında iken

öğretmenlerde en yüksek algı düzeyi “hedeflerin açıklığı” alt boyutuna ait olduğu tespit edilmiştir.

4.2.İmam Hatip Liselerinde Görev Yapan Öğretmenlerin Okul Kültürü Algı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi

4.2.1. Cinsiyete Göre İncelenmesi

İmam hatip liselerinde görevli yönetici ve öğretmenlerin okul kültürü algılama düzeyleri cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için bağımsız gruplar t-testi yapılmıştır. Sonuçlar tablo 4.2 de gösterilmiştir.

Tablo 4.2. *İmam Hatip Liselerinde Görev Yapan Öğretmenlerin Okul Kültürü Algısının Cinsiyete Göre Analizi*

Ölçek Alt Boyutları	Cinsiyet	n	$\bar{X}$	s	t	sd	p
Okul Kültürü Algısı(Tamamı)	Erkek	71	131.85	14.92	.10	128	.920
	Kadın	59	131.58	15.59			
“Yüksek Akademik Beklentiler”	Erkek	71	17.55	2.32	-.30	128	.767
	Kadın	59	17.69	3.24			
“Hedeflerin Açıklığı”	Erkek	71	29.61	3.77	.04	128	.965
	Kadın	59	29.58	3.87			
“Mesleki Topluluk”	Erkek	71	40.39	5.17	-.10	128	.917
	Kadın	59	40.49	5.44			
“Aile ve Çevre Katılımı”	Erkek	71	18.80	2.49	.75	128	.457
	Kadın	59	18.47	2.50			
“Paydaş Dayanışması”	Erkek	71	12.77	1.80	.36	128	.718
	Kadın	59	12.66	1.79			
“Yenilikler İçin Okul Desteği”	Erkek	71	12.72	1.99	.11	128	.915
	Kadın	59	12.68	2.31			

* $p > 0,05$

Tablo 4.2 de belirtildiği üzere imam hatip liselerinde görev yapan öğretmenlerin okul kültürü algısının erkek öğretmenlerde puan ortalaması ($X = 131.85$) ile kadın öğretmenlerde puan ortalaması ($X = 131.58$) arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. ($t_{128} = .10$; $p > .05$)

4.2.2. Öğrenim Durumuna Göre İncelenmesi

İmam hatip liselerinde görevli yönetici ve öğretmenlerin okul kültürü algılama düzeyleri öğrenim durumlarına göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için bağımsız gruplar t-testi yapılmıştır. Sonuçlar tablo 4.3 de gösterilmiştir.

Tablo 4.3. *İmam Hatip Liselerinde Görev Yapan Öğretmenlerin Okul Kültürü Algısının Öğrenim Durumuna Göre Analizi*

Ölçek Alt Boyutları	Öğrenim Durumu	<i>n</i>	$\bar{x}$	<i>s</i>	<i>t</i>	<i>sd</i>	<i>p</i>
“Yüksek Akademik Beklentiler”	Lisans	98	17.64	2.71	.20	128	.844
	Lisans Üstü	32	17.53	2.97			
“Hedeflerin Açıklığı”	Lisans	98	30.03	3.75	2.34	128	.021*
	Lisans Üstü	32	28.25	3.71			
“Mesleki Topluluk”	Lisans	98	40.68	4.89	.93	128	.356
	Lisans Üstü	32	39.69	6.33			
“Aile ve Çevre Katılımı”	Lisans	98	18.92	2.44	2.15	128	.034*
	Lisans Üstü	32	17.84	2.52			
“Paydaş Dayanışması”	Lisans	98	12.84	1.74	1.28	128	.202
	Lisans Üstü	32	12.38	1.86			
“Yenilikler İçin Okul Desteği”	Lisans	98	12.82	1.95	1.09	128	.278
	Lisans Üstü	32	12.34	2.60			
Okul Kültürü Algısı(Tamamı)	Lisans	98	132.93	14.28	1.60	128	.113
	Lisans Üstü	32	128.03	17.34			

* $p > 0,05$

Tablo 4.3 de belirtildiği üzere imam hatip liselerinde görev yapan öğretmenlerin okul kültürü algısının lisans mezunu öğretmenlerde puan ortalaması ($\bar{x} = 132,93$), lisans üstü eğitim yapan öğretmenlerin puan ortalaması ($\bar{x} = 128,03$) olarak bulunmuş ve aralarında anlamlı bir fark görülmüştür. ($t_{128} = 1.60$; $p > .05$).

İmam hatip liselerinde görev yapan öğretmenlerin hedeflerin açıklığı alt boyutuna göre lisans mezunu öğretmenlerin puan ortalamasının ($\bar{x} = 30,03$), lisans üstü mezunu öğretmenlerin puan ortalamasından ($\bar{x} = 28,25$) anlamlı bir şekilde farklılık gösterdiği belirlenmiştir. ($t_{128} = 2,34$; $p < .05$).

İmam hatip liselerinde görev yapan öğretmenlerin aile ve çevre katılımı alt boyutuna göre lisans mezunu öğretmenlerin puan ortalamasının ($\bar{x} = 18,92$), lisans üstü

mezunu öğretmenlerin puan ortalamasından ($\bar{x} = 17,84$) anlamlı bir şekilde farklılık gösterdiği belirlenmiştir. ($t_{128} = 2,15$; $p < .05$).

4.2.3. Mesleki Kıdeme Göre İncelenmesi

Öğretmenlerin yıllar içinde her insan gibi olgunlaştıkları düşünüldüğünde mesleki kıdemin öğretmen ve yöneticilere ait fikirlerde farklılık yapacağı düşünülmüştür. Buna göre Afyonkarahisar ilinde imam hatip liselerinde görevli yönetici ve öğretmenlerin okul kültürü algılama düzeylerinin mesleki kıdeme göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Sonuçlar tablo 4.4 de gösterilmiştir.

Tablo 4.4. *İmam Hatip Liselerinde Görev Yapan Öğretmenlerin Okul Kültürü Algısının Mesleki Kıdeme Göre Analizi*

Ölçek Alt Boyutları	Mesleki Kıdem	K.T	sd	K.O.	F	P	n ²	Anlamlı Fark
	Gruplar Arası	762.83	2	381.41				
Okul Kültürü Algısı (Tamamı)	Gruplar İçi	28915.21	127	227.68	1.68	.191	.03	Yok
	Toplam	29678.04	129					
	Gruplar Arası	20.79	2	10.40				Yok
Yüksek Akademik Beklentiler	Gruplar İçi	967.98	127	7.62	1.36	.259	.02	
	Toplam	988.77	129					
	Gruplar Arası	45.68	2	22.84				Yok
Hedeflerin Açıklığı	Gruplar İçi	1821.71	127	14.34	1.59	.208	.02	
	Toplam	1867.39	129					
	Gruplar Arası	94.18	2	47.09				Yok
Mesleki Topluluk	Gruplar İçi	3493.83	127	27.51	1.71	.185	.03	
	Toplam	3588.01	129					
	Gruplar Arası	19.25	2	9.63				Yok
Aile ve Çevre Katılımı	Gruplar İçi	782.17	127	6.16	1.56	.214	.02	
	Toplam	801.42	129					
	Gruplar Arası	6.44	2	3.22				Yok
Paydaş Dayanışması	Gruplar İçi	399.59	127	3.15	1.02	.362	.02	
	Toplam	406.03	129					
	Gruplar Arası	4.20	2	2.10				Yok
Yenilikler İçin Okul Desteği	Gruplar İçi	581.10	127	4.58	.46	.633	.01	
	Toplam	585.30	129					

$p > 0,05$ K.T:Kareler Toplamı, K.O.:Kareler Ortalaması

Tablo 4.4 de görüldüğü üzere imam hatip liselerinde görev yapan öğretmenlerin okul kültürü algısının mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık oluşturmadığı görülmüştür. ($F_{2,129} = 1.68$; $p > .05$).

4.2.4. Branşa Göre İncelenmesi

İmam hatip liselerinde görevli yönetici ve öğretmenlerin okul kültürü algılama düzeylerinin branşa göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için bağımsız gruplar t-testi yapılmıştır. Sonuçlar tablo 4.5 de gösterilmiştir.

Tablo 4.5. *İmam Hatip Liselerinde Görev Yapan Öğretmenlerin Okul Kültürü Algısının Branşa Göre Analizi*

Ölçek Alt Boyutları	Cinsiyet	<i>n</i>	$\bar{x}$	<i>s</i>	<i>t</i>	<i>sd</i>	<i>p</i>																																																																				
Yüksek Akademik Beklentiler	Kültür Dersi Öğretmeni	94	17.55	2.72	-.41	128	.681																																																																				
	Meslek Dersi Öğretmeni	36	17.78	2.93				Hedeflerin Açıklığı	Kültür Dersi Öğretmeni	94	29.54	3.92	-.24	128	.811	Meslek Dersi Öğretmeni	36	29.72	3.53	Mesleki Topluluk	Kültür Dersi Öğretmeni	94	40.48	5.29	.14	128	.889	Meslek Dersi Öğretmeni	36	40.33	5.31	Aile ve Çevre Katılımı	Kültür Dersi Öğretmeni	94	18.70	2.45	.36	128	.723	Meslek Dersi Öğretmeni	36	18.53	2.62	Paydaş Dayanışması	Kültür Dersi Öğretmeni	94	12.62	1.72	-1.10	128	.272	Meslek Dersi Öğretmeni	36	13.00	1.90	Yenilikler İçin Okul Desteği	Kültür Dersi Öğretmeni	94	12.63	2.16	-.62	128	.534	Meslek Dersi Öğretmeni	36	12.89	2.07	Okul Kültürü Algısı(Tamamı)	Kültür Dersi Öğretmeni	94	131.52	15.01	-.24	128	.807
Hedeflerin Açıklığı	Kültür Dersi Öğretmeni	94	29.54	3.92	-.24	128	.811																																																																				
	Meslek Dersi Öğretmeni	36	29.72	3.53				Mesleki Topluluk	Kültür Dersi Öğretmeni	94	40.48	5.29	.14	128	.889	Meslek Dersi Öğretmeni	36	40.33	5.31	Aile ve Çevre Katılımı	Kültür Dersi Öğretmeni	94	18.70	2.45	.36	128	.723	Meslek Dersi Öğretmeni	36	18.53	2.62	Paydaş Dayanışması	Kültür Dersi Öğretmeni	94	12.62	1.72	-1.10	128	.272	Meslek Dersi Öğretmeni	36	13.00	1.90	Yenilikler İçin Okul Desteği	Kültür Dersi Öğretmeni	94	12.63	2.16	-.62	128	.534	Meslek Dersi Öğretmeni	36	12.89	2.07	Okul Kültürü Algısı(Tamamı)	Kültür Dersi Öğretmeni	94	131.52	15.01	-.24	128	.807	Meslek Dersi Öğretmeni	36	131.25	15.77								
Mesleki Topluluk	Kültür Dersi Öğretmeni	94	40.48	5.29	.14	128	.889																																																																				
	Meslek Dersi Öğretmeni	36	40.33	5.31				Aile ve Çevre Katılımı	Kültür Dersi Öğretmeni	94	18.70	2.45	.36	128	.723	Meslek Dersi Öğretmeni	36	18.53	2.62	Paydaş Dayanışması	Kültür Dersi Öğretmeni	94	12.62	1.72	-1.10	128	.272	Meslek Dersi Öğretmeni	36	13.00	1.90	Yenilikler İçin Okul Desteği	Kültür Dersi Öğretmeni	94	12.63	2.16	-.62	128	.534	Meslek Dersi Öğretmeni	36	12.89	2.07	Okul Kültürü Algısı(Tamamı)	Kültür Dersi Öğretmeni	94	131.52	15.01	-.24	128	.807	Meslek Dersi Öğretmeni	36	131.25	15.77																				
Aile ve Çevre Katılımı	Kültür Dersi Öğretmeni	94	18.70	2.45	.36	128	.723																																																																				
	Meslek Dersi Öğretmeni	36	18.53	2.62				Paydaş Dayanışması	Kültür Dersi Öğretmeni	94	12.62	1.72	-1.10	128	.272	Meslek Dersi Öğretmeni	36	13.00	1.90	Yenilikler İçin Okul Desteği	Kültür Dersi Öğretmeni	94	12.63	2.16	-.62	128	.534	Meslek Dersi Öğretmeni	36	12.89	2.07	Okul Kültürü Algısı(Tamamı)	Kültür Dersi Öğretmeni	94	131.52	15.01	-.24	128	.807	Meslek Dersi Öğretmeni	36	131.25	15.77																																
Paydaş Dayanışması	Kültür Dersi Öğretmeni	94	12.62	1.72	-1.10	128	.272																																																																				
	Meslek Dersi Öğretmeni	36	13.00	1.90				Yenilikler İçin Okul Desteği	Kültür Dersi Öğretmeni	94	12.63	2.16	-.62	128	.534	Meslek Dersi Öğretmeni	36	12.89	2.07	Okul Kültürü Algısı(Tamamı)	Kültür Dersi Öğretmeni	94	131.52	15.01	-.24	128	.807	Meslek Dersi Öğretmeni	36	131.25	15.77																																												
Yenilikler İçin Okul Desteği	Kültür Dersi Öğretmeni	94	12.63	2.16	-.62	128	.534																																																																				
	Meslek Dersi Öğretmeni	36	12.89	2.07				Okul Kültürü Algısı(Tamamı)	Kültür Dersi Öğretmeni	94	131.52	15.01	-.24	128	.807	Meslek Dersi Öğretmeni	36	131.25	15.77																																																								
Okul Kültürü Algısı(Tamamı)	Kültür Dersi Öğretmeni	94	131.52	15.01	-.24	128	.807																																																																				
	Meslek Dersi Öğretmeni	36	131.25	15.77																																																																							

* $p > 0,05$

Tablo 4.5 de belirtildiği üzere imam hatip liselerinde görev yapan öğretmenlerin okul kültürü algısının kültür dersleri öğretmenlerinin puan ortalaması ($\bar{x} = 131.52$), ile meslek dersleri öğretmenlerinin puan ortalaması ($\bar{x} = 131.25$) arasında anlamlı bir fark oluşmadığı görülmüştür. ($t_{128} = -.24$; $p > .05$).

4.2.5. Okulda Çalışılan Yıla Göre İncelenmesi

İmam hatip liselerinde görevli yönetici ve öğretmenlerin okul kültürü algılama düzeylerinin okulda çalışılan yıla göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Sonuçlar tablo 4.6 de gösterilmiştir.

Tablo 4.6. *İmam Hatip Liselerinde Görev Yapan Öğretmenlerin Okul Kültürü Algısının Okulda Çalışılan Yıla Göre Analizi*

Ölçek Alt Boyutları	Okulda Çalışılan Yıl	K.T	sd	K.O.	F	P	n ²	Anlamlı Fark
	Gruplar Arası	802.98	2	401.49				
Okul Kültürü Algısı (Tamamı)	Gruplar İçi	28875.05	127	227.36	1.77	.175	.03	Yok
	Toplam	29678.03	129					
	Gruplar Arası	19.61	2	9.80				Yok
Yüksek Akademik Beklentiler	Gruplar İçi	969.16	127	7.63	1.28	.280	.02	
	Toplam	988.77	129					
	Gruplar Arası	22.97	2	11.49				Yok
Hedeflerin Açıklığı	Gruplar İçi	1844.42	127	14.52	.79	.456	.01	
	Toplam	1867.39	129					
	Gruplar Arası	41.98	2	20.99				Yok
Mesleki Topluluk	Gruplar İçi	3546.03	127	27.92	.75	.474	.01	
	Toplam	3588.01	129					
	Gruplar Arası	33.42	2	16.71				Yok
Aile ve Çevre Katılımı	Gruplar İçi	768.01	127	6.05	2.76	.067	.04	
	Toplam	801.43	129					
	Gruplar Arası	14.89	2	7.45				Yok
Paydaş Dayanışması	Gruplar İçi	391.14	127	3.05	2.42	.093	.04	
	Toplam	406.03	129					
	Gruplar Arası	17.11	2	8.56				Yok
Yenilikler İçin Okul Desteği	Gruplar İçi	568.19	127	4.47	1.91	.152	.03	
	Toplam	585.30	129					

$p > 0,05$ K.T:Kareler Toplamı, K.O.:Kareler Ortalaması

Tablo 4.6 da belirtildiği üzere imam hatip liselerinde görev yapan öğretmenlerin okul kültürü algısının okulda çalıştığı süre değişkenine göre farklılık göstermediği görülmüştür. ($F_{2,129} = 1.77$; $p > .05$).

4.2.6. Okul Türüne Göre İncelenmesi

Mart 2014 yılında faaliyete geçirilen proje okullarına sınav ile nitelikli öğrenciler alınmaktadır. Yine bu okulların yönetici ve öğretmenleri de normal atama yöntemleri ile değil farklı bir başvuru ve oluşturulan komisyonların incelemesi ile kabul edilmekte ve görevlendirilmektedir. Bu atama durumunun farklı olması sebebi ile bu okullarda okul kültürünün diğer Anadolu liselerine göre farklılık gösterme ihtimali daha yüksek olacaktır. İmam hatip liselerinde görevli yönetici ve öğretmenlerin okul kültürü algılama düzeylerinin okul türüne göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için bağımsız gruplar t-testi yapılmıştır. Sonuçlar tablo 4.7 de gösterilmiştir.

Tablo 4.7. *İmam Hatip Liselerinde Görev Yapan Öğretmenlerin Okul Kültürü Algısının Okul Türüne Göre Analizi*

Ölçek Alt Boyutları	Okul Türü	<i>n</i>	$\bar{x}$	<i>s</i>	<i>t</i>	<i>sd</i>	<i>p</i>																																																																				
Yüksek Akademik Beklentiler	AİHL	83	16.63	2.50	-6.13	128	<.001																																																																				
	PAİHL	47	19.36	2.34				Hedeflerin Açıklığı	AİHL	83	28.59	3.79	-4.25	128	<.001	PAİHL	47	31.36	3.17	Mesleki Topluluk	AİHL	83	39.06	5.11	-4.21	128	<.001	PAİHL	47	42.87	4.69	Aile ve Çevre Katılımı	AİHL	83	17.83	2.11	-5.55	128	<.001	PAİHL	47	20.11	2.48	Paydaş Dayanışması	AİHL	83	12.40	1.76	-2.86	128	<.005	PAİHL	47	13.30	1.67	Yenilikler İçin Okul Desteği	AİHL	83	11.92	1.84	-6.38	128	<.001	PAİHL	47	14.09	1.91	Okul Kültürü Algısı(Tamamı)	AİHL	83	126.42	13.44	-5.96	128	<.001
Hedeflerin Açıklığı	AİHL	83	28.59	3.79	-4.25	128	<.001																																																																				
	PAİHL	47	31.36	3.17				Mesleki Topluluk	AİHL	83	39.06	5.11	-4.21	128	<.001	PAİHL	47	42.87	4.69	Aile ve Çevre Katılımı	AİHL	83	17.83	2.11	-5.55	128	<.001	PAİHL	47	20.11	2.48	Paydaş Dayanışması	AİHL	83	12.40	1.76	-2.86	128	<.005	PAİHL	47	13.30	1.67	Yenilikler İçin Okul Desteği	AİHL	83	11.92	1.84	-6.38	128	<.001	PAİHL	47	14.09	1.91	Okul Kültürü Algısı(Tamamı)	AİHL	83	126.42	13.44	-5.96	128	<.001	PAİHL	47	141.09	13.53								
Mesleki Topluluk	AİHL	83	39.06	5.11	-4.21	128	<.001																																																																				
	PAİHL	47	42.87	4.69				Aile ve Çevre Katılımı	AİHL	83	17.83	2.11	-5.55	128	<.001	PAİHL	47	20.11	2.48	Paydaş Dayanışması	AİHL	83	12.40	1.76	-2.86	128	<.005	PAİHL	47	13.30	1.67	Yenilikler İçin Okul Desteği	AİHL	83	11.92	1.84	-6.38	128	<.001	PAİHL	47	14.09	1.91	Okul Kültürü Algısı(Tamamı)	AİHL	83	126.42	13.44	-5.96	128	<.001	PAİHL	47	141.09	13.53																				
Aile ve Çevre Katılımı	AİHL	83	17.83	2.11	-5.55	128	<.001																																																																				
	PAİHL	47	20.11	2.48				Paydaş Dayanışması	AİHL	83	12.40	1.76	-2.86	128	<.005	PAİHL	47	13.30	1.67	Yenilikler İçin Okul Desteği	AİHL	83	11.92	1.84	-6.38	128	<.001	PAİHL	47	14.09	1.91	Okul Kültürü Algısı(Tamamı)	AİHL	83	126.42	13.44	-5.96	128	<.001	PAİHL	47	141.09	13.53																																
Paydaş Dayanışması	AİHL	83	12.40	1.76	-2.86	128	<.005																																																																				
	PAİHL	47	13.30	1.67				Yenilikler İçin Okul Desteği	AİHL	83	11.92	1.84	-6.38	128	<.001	PAİHL	47	14.09	1.91	Okul Kültürü Algısı(Tamamı)	AİHL	83	126.42	13.44	-5.96	128	<.001	PAİHL	47	141.09	13.53																																												
Yenilikler İçin Okul Desteği	AİHL	83	11.92	1.84	-6.38	128	<.001																																																																				
	PAİHL	47	14.09	1.91				Okul Kültürü Algısı(Tamamı)	AİHL	83	126.42	13.44	-5.96	128	<.001	PAİHL	47	141.09	13.53																																																								
Okul Kültürü Algısı(Tamamı)	AİHL	83	126.42	13.44	-5.96	128	<.001																																																																				
	PAİHL	47	141.09	13.53																																																																							

$p < 0,05$; AİHL =Anadolu İmam Hatip Lisesi, PAİHL =Proje Anadolu İmam Hatip Lisesi

Tablo 4.7 incelendiğinde anadolu imam hatip lisesinde görev yapan öğretmenlerin okul kültürü algılarının puan ortalamasının ($\bar{x} = 126.42$) ve proje anadolu imam hatip liselerinde görev yapan öğretmenlerin puan ortalamasının ($\bar{x} = 141.09$) olduğu bulunmuştur. Buna göre proje anadolu imam hatip liselerinde görevli öğretmenlerin puanı anadolu imam hatip liselerinde görev yapan öğretmenlerin puanından yüksektir ve anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır. ($t_{128} = -5.96$; $p < .05$).

BEŞİNCİ BÖLÜM: SONUÇ TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Tartışma ve Sonuçlar

Araştırmada imam hatip liselerinde görevli yönetici ve öğretmenlerin okul kültürü ile ilgili algıları, imam hatip liselerinde görev yapan öğretmenlerin okul kültürü algısının bazı değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmıştır. Bu araştırma sonunda elde edilen verilerden aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

İmam hatip liselerinde görevli yönetici ve öğretmenlerin görev alanları ile ilgili okul kültürü algıları yöneticilerde en düşük “aile ve çevre katılımı” alt boyutunda iken öğretmenlerde en düşük “yüksek akademik beklentiler” alt boyutunda olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

İmam hatip liselerinde görev yapan öğretmenlerin cinsiyete göre farklılaşmadığı bulgusuna ulaşılmıştır. Dur (2014) yılında yapmış olduğu çalışmasında benzer sonuca ulaşmıştır.

İmam hatip liselerinde görev yapan öğretmenlerin okul kültürü algısının öğrenim durumuna göre genele bakıldığında farklılık göstermediği, “hedeflerin açıklığı” ve “aile ve çevre katılımı” alt boyutuna göre lisans mezunu öğretmenlerin lisans üstü mezunu öğretmenlere göre farklılık gösterdiği bulunmuştur.

İmam hatip liselerinde görev yapan öğretmenlerin okul kültürü algısının mesleki kıdeme göre farklılık göstermediği belirlenmiştir. Sertpolat (2013) yapmış olduğu çalışmasında kurum kültürü algısının mesleki kıdeme göre farklılık gösterdiği sonucuna ulaşmıştır.

İmam hatip liselerinde görev yapan öğretmenlerin okul kültürü algısının branşa göre farklılık göstermediği bulgusuna ulaşılmıştır.

İmam hatip liselerinde görev yapan öğretmenlerin okulda çalışma sürelerinin okul kültürü algısını değiştirmediği belirlenmiştir.

İmam hatip liselerinde görev yapan öğretmenlerin okul kültürü algısının okul türüne göre farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Proje Anadolu imam hatip lisesinde görev yapan öğretmenlerin okul kültürü algısının anadolu imam hatip lisesinde görev yapan öğretmenlere göre daha yüksek olduğu bilgisine ulaşılmıştır.

5.2. Öneriler

Yapılan bu çalışmanın evreni olarak sadece Afyonkarahisar il merkezi ile sınırlı olması sebebi ile kısıtlı bir çevreden veri toplanmıştır. Okul kültürü algısı ile ilgili diğer

iller ve ilçelerde de benzer çalışmalar yapılabilir. Bu şekilde iller boyutunda da okul kültürü ile ilgili karşılaştırmalar yapılabilir.

Yapılan okul kültürü ile ilgili çalışmaya diğer okul türleri de dahil edilerek yapılabilir. Okul türlerinin okul kültürüne etkisi de bir değişken olarak ele alınabilir.

Okul kültürü algısı sadece öğretmenler ve yöneticiler olarak değil öğrenci ve velileri de kapsayacak şekilde çalışmalar yapılabilir. Ayrıca okul kültürüne okulun bulunduğu sosyo-ekonomik çevrenin de etkilerinin olup olmadığı veya velilerin ekonomik düzeyleri ile eğitim ve iş durumları da araştırmalara dahil edilebilir.

KAYNAKÇA

- Afyonkarahisar Hattat Ahmet Karahisari Anadolu İmam Hatip Lisesi. *Okulumuz Hakkında*. https://hakil.meb.k12.tr/03/01/758186/okulumuz_hakkinda.html
- Afyonkarahisar Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi. *Okulumuz Hakkında*. https://akil.meb.k12.tr/03/01/758437/okulumuz_hakkinda.html
- Afyonkarahisar TOBB Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi. *Okulumuz Hakkında*. https://afyontobbkaihl.meb.k12.tr/03/01/761076/okulumuz_hakkinda.html
- Alemdar, M. Y. ve Köker, N. E. (2013). “Öğrencilerin Okul Kültürü Algısı Üzerine Ampirik Bir Araştırma: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Örneği”. *Global Media Journal*. c. 3, s. 6, ss. 230-261
- Anadolu İmam Hatip Lisesi. *Okulumuz Hakkında*. https://afyonihl.meb.k12.tr/tema/okulumuz_hakkinda.html
- Arpacı, Ö. (1997). *İmam Hatip Liselerinde Öğrenci-Öğretmen İletişimleri ve Doyum Problemleri (İstanbul Örneği)*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: MÜ. Sosyal Bilimler Ens.
- Arslan, H.; M. Kuru; Aytaç Satıcı; “+İlköğretim ve Ortaöğretim Okullarındaki Örgüt Kültürünün Karsılaştırılması”, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, Cilt 11, Sayı 44, Güz 2005, s.449-472.
- Aydın, M. (2013). *Eğitimde Örgütsel Davranış*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Balcı, A. (2001). *Sosyal bilimlerde araştırma: Yöntem teknik ve ilkeler*. Ankara: Pegem Akademi
- Balcı, A. (2002). *Etkili Okul*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Balcı, A. (2015). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntem teknik ve İlkeler* (11. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Berk, N. (2020). *Öğretmen algılarına göre mesleki ve Teknik Liselerin Okul Kültürü*. (Yüksek lisans tezi) Eğitim Bilimleri Enstitüsü Osman Gazi Üniversitesi. Eskişehir.
- Bilgin, Y.N.(2018). *Lise Öğretmenlerinin İş Yeri Arkadaşlık Ve Okul Kültürü Algıları Arasındaki İlişki*, Yüksek Lisans Tezi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın: Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Can, R. (2020). *Öğretmenlerin Görevsel ve Bireysel Motive Edilme Alguları İle Okul Kültürü Arasındaki İlişkiler*, Yüksek Lisans Tezi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Kırşehir: Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Celep, C. (2002). “İlköğretim Okullarında Öğrenme Kültürü”. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, Ankara. s. 31, ss. 356-373

- Clariss D'Sa, J. M., & Sheela, G. (2015). School learning culture and school effectiveness of secondary schools. *International Journal of Education and Psychological Research (IJEPR)*, 4(2), 47-51.
- Çakmak, Ö. (2008). Eğitimin ekonomiye ve kalkınmaya etkisi. *D. Ü. Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*(11), 33-41.
- Çalışkan, Ş., Karabacak, M. ve Meçik, O. (2013). Türkiye'de eğitim- ekonomi büyüme ilişkisi: 1923-2011(Kantitatif Bir Yaklaşım). *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 11(21), 29-48.
- Çelik, V. (2002). *Okul kültürü ve yönetimi* (3. Baskı b.). Ankara: Pegem yayıncılık.
- Çelik, V. (2005). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Çelik, V. (2012). *Okul kültürü ve yönetimi*. Ankara: Pegem Yayın Dağıtım.
- Çetin, M. Ö. (2004). *Örgüt Kültürü ve Örgütsel Bağlılık*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Demirtaş, Z. (2010a). "Liselerde Okul Kültürü ile Öğrenci Başarısı Arasındaki İlişki". *Mustafa Kemal Üniv. Sosyal Bilimler Ens. Dergisi*. c. 7, s. 3, ss. 208-223
- Demirtaş, Z. (2010b). "Okul Kültürü İle Öğrenci Başarısı Arasındaki İlişki". *Eğitim ve Bilim*. Ankara. c. 35, s. 158, ss. 3-13
- Doğan, B. (2012). *Örgüt Kültürü*. Beta Yayıncılık. İstanbul.
- Dur, B. (2014). *Lise Öğretmenlerinin Motivasyon Düzeyi ve Motivasyon Düzeyi ile Okul Kültürü Arasındaki İlişki*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul: Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Erden Münire; Öğretmenlik Mesleğime Giriş, Alkım Yayınları, İstanbul 20004.
- Erdoğan, İ. (1994), İşletmelerde Davranış, 4. Baskı, Beta Yayın, İstanbul.
- Fırat, N. (2007). *Okul Kültürü ve Öğretmenlerin Değer Sistemleri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İzmir: DEÜ. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Gürçay, C. (1994), "Verimlilik+Kültür=Verimlilik Kültürü", DEÜ İİBF Dergisi, C.9, S. II, 211-224.
- Güvenç, B. (1994). *İnsan ve kültür*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Güvenç, B. (2011). *İnsan ve Kültür*. İstanbul: Boyut Yayıncılık.
- Güvenç, B. (1989), İnsan ve Kültür, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Hacı Sultan Hüsnü Ulu Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi. *Okulumuz Hakkında*. https://hshukaihl.meb.k12.tr/03/01/767433/okulumuz_hakkinda.html
- Harrison, R. J. ve Carroll, G. R. (1991). Keeping the faith: a model of cultural transmission in formal organizations, *Administrative Science Quarterly*, 36(4), Ss. 552-582.

- Hellriegel, D. (1995). *Organizational behavior*, Minneapolis: West Publishing
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (2015). *Eğitim yönetimi, teori, araştırma ve uygulama* (7. Baskı b.). (S. Turan, Çev.) Ankara: Nobel.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Keskin, H., Günsel, A. ve Eren, S. (2004). Adokrasi, klan, pazar ve hiyerarşi kültürleri ile firma performansı arasındaki ilişkiler, *Atatürk Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(1-2).
- Kırel, Ç. (1989), “Anadolu Üniversitesinin Kültürel Yapısında Meydana Gelen Değişmeler”, *AÜ İİBF Dergisi*, C.VII, S. 1, Eskişehir, Haziran, 349-367.
- Kroeber, A. L. ve Kluckhohn, C. (1952). Culture: A critical review of concepts and definitions. *Papers. Peabody Museum of Archaeology & Ethnology, Harvard University*.
- Köse, S. ve Ünal, A. (2003). *Farklı Toplumsal Kültürler, Örgüt Yapıları, Liderlik Davranışları*. İzmir: Güven Kitapevi.
- Lunenburg, F. C., & Ornstein, A. C. (2013). *Eğitim yönetimi* (6. baskı b.). Ankara: Nobel.
- Mehmet Avlanmaz İmam Hatip Ortaokulu. *İmam Hatip Okullarının Tarihçesi*. https://mehmetavlanmazihomeb.k12.tr/icerikler/okulumuzun-ve-imam-hatip-okullarinin-tarihcesi_3069650.html#
- Odabaşı, Y. (1986), *Tüketici Davranışı*, AÜ Açık Öğretim Fak. Yay. No:104, Eskişehir.
- Özdemir, A. (2006). “Okul Kültürünün Oluşturulması ve Çevreye Tanıtılmasında Okul Müdürlerinden Beklenen ve Onlarda Gözlenen Davranışlar”. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Ankara. c. 4, s. 4, ss. 411-433
- Özkara, E. (2019). *Okul Yöneticilerinin Çatışma Yönetim Stratejileri ile Okul Kültürü Arasındaki İlişki*, Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi, Mersin: Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- Öztürk, D. (2015). *Eğitim örgütlerinde okul kültürü ve tükenmişlik düzeyleri arasındaki ilişki: Bahçelievler ölçeğinde bir araştırma* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Sertpolat, R. (2013). *Eğitim Kurumlarında Kurum Kültürü ve Okul Yöneticilerinin Kurum Kültürü Oluşturma Yeterlik Düzeyleri (Adıyaman İli Besni İlçesi Eğitim Kurumları Üzerine Bir Uygulama)*, Yüksek Lisans Tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Gaziantep: Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Şişman, M. (2011a). *Eğitimde Mükemmellik Arayışı: Etkili Okullar*. Ankara: Pegem Akademi.
- Şişman, M. (2011b). *Örgütler ve Kültürler*. Ankara: Pegem Akademi.

- Terzi, A. R. (2000). *Örgüt Kültürü*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Terzi, A. R. (2005). İlköğretim Okullarında Örgüt Kültürü. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 43(43): 423-442.
- The jamovi project (2021). *jamovi*. (Version 1.8) [Computer Software]. Retrieved from <https://www.jamovi.org>.
- Tınar, M. Y. 1990. Kurumsal kültür: Örgütlerin yönetiminde görünmeyen el. Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 5(1-2): 78-90.
- Toprak, Havva; İlköğretim Okullarının Sahip Oldukları Örgütsel Kültür Özelliklerinin Öğretmen Görüşlerine Göre Belirlenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü, 2003.
- Türk, M. S. (2007). *Örgüt kültürü ve iş tatmini*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Türk Dil Kurumu. (2011). *Büyük Türkçe sözlük*. Ankara: TDK.
- Unutkan, G. A., (1995), *İşletmelerin Yönetimi ve Örgüt Kültürü*, Türkmen Kitabevi, İstanbul.
- Yanchuk, V. (2014). Sociocultural-interdeterminist dialogical perspective of intercultural mutual understanding comprehension deepening. *Open Journal of Social Sciences*, 2(8), 178-191.
- Yıldırım, C. (2015). *İmam Hatip Liselerinde Okul Kültürü Algısı (Diyarbakır Örneği)*, Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi, Diyarbakır: Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Yıldırım, E. (2019). *Ortaöğretim Öğretmenlerinin Örgütsel Adanmışlığı ile Okul Kültürü Arasındaki İlişki*, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul: Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Yiyit, T. (2017). Örgüt Kültürü Modelleri: Modellerin Belirlenmesinde Kullanılan Boyutlar Açısından Bir İnceleme. *International Journal of Academic Value Studies*. 3(9), 153-163.
- Weinstock, P., Yumoto, F., Abe, Y., Meyers, C., & Wan, Y. (2016). How to use the school survey of practices associated with high performance. Washington: U.S Department of Education, Institute of Education Science, National Center for Education Evaluation and Regional Assistance, Regional Educational Laboratory Midwest.

EKLER

Ek 1. Araştırma Uygulama İzinleri

T.C.
AFYONKARAHİSAR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-49809702-605.01-42183940
Konu : Hasan ARTUN'un Araştırma İzni

27.01.2022

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi: a) Valilik Makamı'nın 26/01/2022 tarihli ve 42073172 sayılı Oluru.
b) 14/01/2022 tarihli ve E.155315 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi (İ.Ö.) Tezsiz Yüksek Lisans Programı öğrencisi Hasan ARTUN'un "İmam Hatip Liselerinde Görev Yapan Yönetici ve Öğretmenlerin Okul Kültürü Algısı" konulu proje dönem projesi çalışmasında kullanılmak üzere 2021-2022 Öğretim Yılı içinde Müdürlüğümüze bağlı ilgi (b) yazı ekinde belirtilen okullarda görev yapan yönetici ve öğretmenlere araştırma çalışması yapabilmesine dair ilgi (b) talebinde bulunulmuştur.

Müdürlüğümüz AR-GE Birimi tarafından "Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü" 21/01/2020 tarihli ve 81576613-10.06.02-E.1563890 sayılı yazısı ile yayımlanan 2020/2 No'lu Genelge doğrultusunda incelemiş olup ilgi (a) "Valilik Oluru" ve onaylanmış veri toplama aracı ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Metin YALÇIN
İl Millî Eğitim Müdürü

Not: 1- Anket çalışmalarında Müdürlüğümüz tarafından onaylanmış (mühürlü) veri toplama araçlarının çoğaltılarak kullanılması zorunludur.
2- Çalışmalar tamamlandıktan sonra sonuçlarının birer örneğinin İl Millî Eğitim Müdürlüğüne teslim edilmesi zorunludur.

EKLER:

- Makam Onayı.
- Onaylanmış Veri Toplama Aracı.

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ Ar-Ge Karaman İş
Merkezi/AFYONKARAHİSAR
Telefon No : (0 272) 214 24 28
E-Posta: afyonstrateji@gmail.com
Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>
Bilgi için: TOLGA YEŞİLÇAYIR
Unvan : Memur
İnternet Adresi: <http://afyonarge.meb.gov.tr/>
Faks: (0 272) 2137605

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys> adresinden 1 f82-173f-3627-h334-650h kodu ile teyit edilebilir.

T.C.
AFYONKARAHİSAR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-49809702-605.01-46129019
Konu : Hasan ARTUN'un
Araştırma İzni

21/03/2022

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : a) Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 2020/2 sayılı Genelgesi.
b) Pamukkale Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı'nın 14/01/2022 tarihli ve E.155315 sayılı yazısı.

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi (İ.Ö.) Tezsiz Yüksek Lisans Programı öğrencisi Hasan ARTUN'un "İmam Hatip Liselerinde Görev Yapan Yönetici ve Öğretmenlerin Okul Kültürü Algısı" konulu proje çalışmasında kullanılmak üzere 2021-2022 eğitim-öğretim dönemi içinde Müdürlüğümüze bağlı ilçe (b) yazı ekinde ismi belirtilen okullarda görev yapan yönetici ve öğretmenlere ilçe (a) genelgenin hükümleri doğrultusunda anket çalışması yapması, çalışmalarını tamamladıktan sonra sonuçlarının birer örneğini İl Millî Eğitim Müdürlüğüne teslim etmesi şartıyla, araştırma yapmalarını Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Metin YALÇIN
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR
21/03/2022

Dr. Mehmet BOZTEPE
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek:
- İlgi Yazı ve Ekleri (35 Sayfa)

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ Ar-Ge
Merkez/AFYONKARAHİSAR
Telefon No : (0 272) 214 24 28
E-Posta: afyonstrateji@gmail.com
Kop Adresi : mob@hs01.kop.tr

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/mob-oby>
Bilgi için: TOLGA YEŞİLÇAYIR
Uyvan :Memur
İnternet Adresi: <http://afyonarge.meb.gov.tr/>
Faks: (0 272) 2137605

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evrakorgu.meb.gov.tr> adresinden d895-c054-31ea-a0a9-850d koda ile teyit edilebilir.

Evrak Tarih ve Sayısı: 31.12.2021-E.149048

T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu

Sayı : E-93803232-622.02-149048
Konu : Hasan ARTUN

31.12.2021

DAĞITIM YERLERİNE

10.241.89.112

İlgide kayıtlı başvurumuz 29/12/2021 tarih ve 25-5 toplantı/karar nolu etik kurul toplantısında görüşülmüş olup, alınan karar ekte sunulmuştur.

Gereği için bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Ertuğrul İŞLER
Kurul Başkanı

Ek: Karar (1 sayfa)

Dağıtım:
Gereği:
Eğitim Bilimleri Enstitüsüne

Bilgi:
Sayın Doç. Dr. Serhat SÜRAL

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :BSCNKKAYMV Pin Kodu :57013

Belge Takip Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/pau-ebys>

Adres: Pamukkale Üniversitesi Kimlik Merkez Kampüsü

Telefon: 0 (258) 0 Faks: 0 (258) 0

e-Posta: info@pamukkale.edu.tr Elektronik Ağ: <http://www.pau.edu.tr/>

Kep Adresi: pau@tr01.kep.tr

Bilgi için: Ayşen TOSUN

Unvan: Birim Evrak Sorumlusu

Tel No: 2582961803

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Evrak Tarih ve Sayısı: 31.12.2021-E.149048

T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLERİ BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU

SAYI: 68282350/22021/G025

Toplantı Tarihi : 29.12.2021
Toplantı Sayısı : 25
Toplantı Saati : 15:00

10.241.89.112
1009
31.12.2021

KARAR 5- Üniversitemiz Eğitim Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönelimi Tebliği Planlaması ve Ekosistemi (a.Ö) tezsiz yüksek lisans programı 202182428 numaranlı öğrencisi Hasan ARTUN'un danışmanlığına Doç. Dr. Serhat SÜKAL'ın yaptığı "*İmam Hatip Liselerinde Görev Yapan Yönetici ve Öğretmenlerin Okul Kültürü Algısı*" konulu proje çalışmasına yönelik başvuru formu ile usul ve etik adımlarını verdiği beyan ve diğer tetkik edilmiş olığı proje sorulmuş başvurusunda yer alan bilgi belge ve taslafların emelata uygun bilimsel davranışlar sergileyeceği kanaati oluşmuştur. İş bu karar oy birliği ile alınmıştır.

ASLI GİBİDİR
29.12.2021

Prof. Dr. Ertağrı İŞLER
Başkan

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİNE

10/01/2022

BAŞVURU NO	202201103325583879
ÜNİVERSİTE ADI	PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
ENSTİTÜ ADI	EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ / EĞİTİM YÖNETİMİ, TEFTİŞİ, PLANLAMASI VE EKONOMİSİ (TEZSİZ) (İ.Ö.)
BÖLÜM ADI	
ÜNVAN	Öğrenci
TC KİMLİK NUMARASI	24814594142
KONU	İmam Hatip Liselerinde Görev Yapan Yönetici ve Öğretmenlerin Okul Kültürü Algısı
ARAŞTIRMA TÜRÜ	Proje
ÖRNEKLEM GRUBU	Yönetici, Öğretmen,
KAPSAMI	Okul/Kurum,
İLLER	AFYONKARAHİSAR
KURUM TÜRLERİ	Resmi İmam - Hatip Anadolu Lisesi, Açık Öğretim İmam-Hatip Lisesi,
İLETİSİM BİLGİLERİ	Adres:Selçuklu mah.1444.sokak no:8/1 Merkez/AFYONKARAHİSAR- Telefon:(532) 740-1570- Eposta:hasanartun@yahoo.com

Yukarıda bilgileri bulunan proje uygulamaları için Milli Eğitim Bakanlığında gerekli izinlerin alınması hususunda gereğini bilgilerinize arz ederim.

Ek listesi

Proje Özeti

29.11.2021 15:25

Gmail - Okul Kültürü Ölçeği

H Art. <hasanartun@gmail.com>

Okul Kültürü Ölçeği

2 ileti

Hasan <hasanartun@gmail.com>
Alıcı: nursen2684@hotmail.com

24 Kasım 2021 23:34

Sayın hocam,
Eskişehir, 2020 tarihli yüksek lisans tezinizde kullandığınız, Türkçe çeviri ve uygunluk testlerini yaptığınız "Okul Kültürü Ölçeği" ni yapmış olduğunuz teze atıfta bulunarak Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde hazırlamakta olduğum çalışmamda izniniz ile kullanmak istiyorum.
İyi çalışmalar...

—
Hasan ARTUN
0-532-7401570

nursen ya <nursen2684@hotmail.com>
Alıcı: Hasan <hasanartun@gmail.com>

25 Kasım 2021 10:47

Merhabalar,
Atıfta bulunarak kullanabilirsiniz. İyi çalışmalar.

Galaxy cihazımdan gönderildi

----- Orijinal mesaj -----
Kimden: Hasan <hasanartun@gmail.com>
Tarih: 24.11.2021 23:34 (GMT+03:00)
Alıcı: nursen2684@hotmail.com
Konu: Okul Kültürü Ölçeği
[Alıntılanan metin gizlendi]

Ek 2. Ölçek

Değerli Katılımcı

Bilimsel bir çalışmaya veri saptamak amacıyla siz değerli öğretmenlerimizin görüşlerine ihtiyaç duymaktayım. Veriler başka kurum ve kişilerle paylaşılmayacaktır. Aşağıdaki ifadelere katılım düzeyinizi göstermek için size göre uygun seçeneği lütfen işaretleyiniz.

Araştırmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarım.

Hasan ARTUN

I. BÖLÜM: KİŞİSEL ÖZELLİKLER

- Eğitim Durumu:** Ön lisans Lisans Yüksek Lisans Doktora
- Cinsiyet:** Kadın Erkek
- Medeni Durum:** Evli Bekar
- Mesleki Kıdem:** 1-5 yıl 6-10 yıl 11-15 yıl 16-20 yıl 21 yıl ve üzeri
- Branş:** Meslek Dersi Öğretmeni Kültür Dersi Öğretmeni
- Branşınız:** .....
- Okulda Çalışılan Yıl:** 1 yıl ve daha az 2yıl 3 yıl
- 4yıl 5yıl 6 yıl 7 yıl 8 yıl 9 yıl ve üzeri
- Yaşınız** : .....
- Kurum Türünüz:** Anadolu İHL Proje Anadolu İHL

II. BÖLÜM: OKUL KÜLTÜRÜ ÖLÇEĞİ

	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
Yüksek akademik beklentiler				
1. Öğrenciler, iyi notlar alan diğer arkadaşlarına karşı saygılıdır.	1	2	3	4
2. Öğrenciler, yaptıkları çalışmalarını geliştirmek için çaba gösterirler.				
3. Öğrenciler, daha iyi notlara sahip olmak için ek ödevler alırlar.				
4. Bu okul, akademik performans için yüksek standartlar oluşturur.				
5. Bu okuldaki öğrenciler, kendileri için belirlenen hedeflere ulaşabilirler.				
6. Bu okul, akademik başarıyı önemser.				

Hedeflerin açıklığı				
7. Çalışanlar, okul gelişimi için belirlenen hedefleri net bir şekilde anlar.				
8. Çalışanlar, okul gelişimi için belirlenen hedeflere ulaşma sürecini net bir şekilde anlar.				
9. Çalışanlar, okul gelişimi için belirlenen hedefler doğrultusunda farklı yön ve amaçlar kazanır.				
Profesyonel öğretmen davranışları				
10. Bu okulda öğretmenler, meslektaşlarının mesleki yeterliliğine saygı duyar.				
11. Bu okulda öğretmenler, öğrenciler için elinden gelenin en iyisini yapar.				
12. Bu okulda öğretmenler, profesyonel kararlar verir.				
13. Bu okulda öğretmenler, işini hevesle yapar.				
14. Bu okulda öğretmenler, öğrencilere yardım etmeye isteklidir.				
15. Bu okulda öğretmenler, kendi zamanlarından ayırarak öğrencilere yardım eder.				

Mesleki Topluluk				
16. Bu okulda öğretmenler, öğretim ve öğrenme ile ilgili benzer değer, inanç ve tutumları paylaşır.				
17. Bu okulda, tüm öğrenciler için yüksek beklentiler vardır.				
18. Bu okulda öğrenci değerlendirme uygulamaları, eğitim-öğretim standartlarını yansıtır.				
19. Bu okulda öğretmenler, okul kurallarını uygularken müdüre yardımcı olur.				
20. Bu okulda öğretmenler, meslektaşlarının öğretim sürecinden kendini sorumlu hisseder.				

21. Bu okulda öğretmenler, kendi sınıfı dışında da okul gelişimini sağlamak için sorumluluk alır.				
22. Bu okulda öğretmenler, sadece kendi sınıflarında değil, tüm okulda disiplini sağlamaya yardımcı olur.				
23. Bu okulda öğretmenler, meslektaşlarının öğretim sürecinden haberdardır.				
24. Bu okulda öğretmenler, performansları hakkında birbirlerine anlamlı geribildirimler verir.				
25. Bu okulda öğretmenler, meslektaşları ile müfredatın gerektirdikleri hakkında fikir paylaşımı yapar.				
26. Bu okulda öğretmenler, ders planlarını birlikte geliştirmeye çalışır.				
27. Bu okulda öğretmenler, sınıf içi davranışları yönetme konusunda meslektaşlarıyla konuşur.				
28. Bu okulda öğretmenler, öğrencilerin etkili öğrenmelerini sağlayan faktörler hakkında meslektaşlarıyla konuşur.				

Aile ve çevre katılımı				
29. Bu okul, aile katılımını teşvik eder.				
30. Bu okulda öğretmenler, öğrenci gelişimi hakkında velilerle etkili görüşmeler yapar.				
31. Bu okul, önemli kararlar için aile ve çevre ile iş birliği yapar.				
32. Bu okul, farklı kültürel geçmişe sahip ailelerle etkili iletişim kurar.				
33. Bu okulda uygulanan müfredat, hizmet verilen toplumun kültürünü yansıtır.				
34. Bu okul, toplumunun kültürel değerlerini içeren etkinlikler düzenler.				

Paydaş dayanışması				
35. Bu okulda çalışanlar, birlikte uyumlu bir şekilde işleri yürütür.				
36. Bu okulda çalışanlar, diğer çalışanlardan gelen öğretim sürecine ilişkin geri bildirimlere açıktır.				
37. Bu okulda çalışanlar, fikirlerini diğer çalışanlarla rahatça paylaşır.				
38. Bu okulda çalışanlar, ihtiyaç duyduğunda diğer meslektaşlarından destek alır.				

Yenilikler için okul desteği				
39. Bu okul, öğretimde yeniliği destekler.				
40. Bu okulda öğretmenler, sürekli olarak yeni fikirler arama ve öğrenme peşindedir.				
41. Bu okulda müdür, yeni ve yaratıcı fikirlerle ilgilenir.				
42. Bu okulda çalışanlar, bir iş yaparken sürekli olarak yeni ve daha iyi yolları göz önünde bulundurur.				

ÖZGEÇMİŞ